

SZÉCHENYI 2020

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

A Helyi Akciócsoport neve

Gyomaendrődi Helyi Közösség a települési kultúra fejlesztéséért

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2022

2022. október 12.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	5
1.1 A tervezési folyamat átláthatósága.....	5
1.2 Tevékenységek a stratégiaalkotás során	5
1.3 A stratégiaalkotásba bevont szereplők	6
1.4 Közösségi bevonás eredményei	8
1.5 A közös munka folyamata.....	10
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	11
2.1 A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása.....	12
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	14
3.1 Helyzetfeltárás	14
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások.....	18
3.3 SWOT	21
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása.....	25
4. A stratégia jövőképe	27
5. A stratégia célhierarchiája.....	28
5.1 Indikátorok	30
6. Cselekvési terv.....	31
6.2 Együttműködések.....	44
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	44
6.4 Szervezeti felépítés és felelősségi körök.....	45
6.5 Kommunikációs terv	51
6.6 Monitoring és értékelési terv	53
6.7 Horizontális célok	55
6.8 A HKFS innovatív elemeinek bemutatása	57
7. Indikatív pénzügyi terv.....	59
A HKFS teljes költségvetése	62
Nyilatkozat a HKFS elfogadásáról	63

Vezetői összefoglaló

A stratégia elkészítésének célja, hogy egy **nyitott** tervezési folyamat során, a helyi tudás és igények széleskörű figyelembevételével olyan megalapozott, a **közösség által fontosnak tartott** fejlesztések és lehetőségek jöhessenek létre, amelyek a település több problémájára is megoldást kínálnak.

Annak érdekében, hogy az elkészülő stratégiában minél szélesebb kör igényei, véleményei megjelenhessenek, a tervezési folyamat **nyitottsága és átláthatósága** a tervezési folyamat egészét végigkísérte.

A tervezés során elsőként a település aktív szereplőinek beazonosítása és megszólítása történt meg a HACS kialakítás érdekében, továbbá – részben a HACS-tagok segítségével – bevonásra kerültek a kevésbé aktív, de fontos információkkal rendelkező helyi szereplők is.

A HACS megalakításánál az alapvető szempont az volt, hogy a helyi köz-, a civil és a vállalkozói szektor szereplői közül olyan szervezetek alkossanak egy közösséget, akik **aktív szerepet** vállalnak Gyomaendrőd város közösségi és kulturális életében. A HACS tagjainak száma nem tekinthető véglegesnek: a helyi köz-, egyházi, civil és vállalkozói szféra szereplői közül a város közösségi és kulturális tevékenységének fejlesztése iránt elkötelezett **további szervezetek és cégek csatlakozására** számítunk. Az új konzorciumi tagok felvételéről a jelenlegi tagok együttesen döntenek, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy egyik szektor szereplőinek az **aránya se haladja meg a 49%-ot**. A gyomaendrődi Helyi Akciócsoport **konzorciumi** formában működik. Neve: Gyomaendrődi Helyi Közösség

A helyi szereplőkkel **közös egyeztetések** során beazonosításra kerültek az erősségek, a gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek, a település jelenlegi és várható erőforrásai. Kialakításra került egy kívánatos jövőkép, majd ezzel összhangban összegyűjtésre kerültek a fejlesztési tervek. A stratégiaalkotás folyamán végig érvényesítettük a három szektor **kiegyensúlyozott** részvételét.

A Stratégia jövőképe a következőképpen került megfogalmazásra: ***Gyomaendrődön a közösségi aktivitás magas szinten állandósul, hosszútávon erősítve a település népességmegtartó képességét, a társadalmi kohéziót és a szolidaritást.***

A stratégia készítése során kifejezett figyelmet fordítottunk a hagyományos, diszfunkcionális közösség és kultúraszervező elemek **lehatárolására** a településen. Erre azért volt szükség, hogy a működő jó gyakorlatokat le tudjuk választani az elavult, nem működőképes vagy egyszerűen érdeklődésre már számot nem tartó elemektől. A problémák feltárása során elkülönítettünk néhány olyan elemet, amelyet **kitörési pontokként** jelöltek meg a helyiek. Ezek voltak

- 1) a helyi hagyományok, hagyományőrzés
- 2) korosztály-specifikus programszervezés (idősek vagy célzottan a fiatalok)
- 3) új célcsoportok bevonása (pl. kisgyermekesek vagy nemzetiségi csoportok)
- 4) civil élet fejlesztése
- 5) új közösségi terek létrehozása (városrészi fókuszokkal)
- 6) sport és egészségfejlesztés
- 7) összehangolt programkínálat

A negatívumok közül szinte mindenki a programok és közösségi terek **szigetszerű** működését jelölte meg, illetve a helyi közösségi **programkínálat összehangolatlanságát** (kínálati deficitét), a kommunikáció **elégtelen** voltát. A tervezéshez további támpontokat adó mélyinterjúk és fókuszcsoportok során feltárult a helyi civil társadalom inaktivitásának háttere is (egy központi közösségi tér hiánya,

kompetenciák elégtelen volta, infrastrukturális hiányosságok) valamint a térszerkezetből adódó sajátosságok (a két településrész különállása) amelyek a közösségszerveződést negatívan befolyásolják.

Mindezen elemek számbavételével, a helyi tervezés egy **közösség-alapú** újragondolását végeztük el ebben a stratégiában. Egy statikus kultúra és közösségfelfogás helyére, egy dinamikus, alulról szerveződő közösségi életet vizionáltunk, ezért is kap **központi szerepet az empowerment** (a képessé tétel, a meglévő kapacitások felszabadítása) közösségi tervezésben használt elmélete a képzéseken, kapacitás és kompetenciafejlesztéseken keresztül.

A stratégia a feltárt problémáknak megfelelően a **magas szintű közösségi aktivitás elérését**, mint fő célt három specifikus cél elérésével kívánja biztosítani: (1) Lakossági közösségi **aktivitás növelése** a közösségi, kulturális területeken, (2) Összehangolt közösségfejlesztési és kulturális tevékenységek **kínálatbővítése**, (3) Modern **infrastruktúra kialakítása** a minőségi közösségi élet elősegítése érdekében

A fentiekben megnevezett három specifikus cél megvalósulását a következő beavatkozási területek támogatják:

- 1) A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása (kulcsprojekt)
- 2) Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés
- 3) Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek támogatása
- 4) A helyi hagyományok ápolását támogató programok
- 5) Családi és egészségmegőrző programok

A stratégia **belső** kommunikációs célcsoportját a fejlesztésben érintettek köre, tehát elsősorban a konzorciumi partnerek (HACS tagok), majd a megvalósítás a projektben aktívan közreműködők jelentik. A belső célcsoportok kommunikációs igénye elsősorban a projekttel kapcsolatos tájékoztatásra, a szakmai és pénzügyi előrehaladás helyzetére terjed ki. A projekt **külső** kommunikációs célcsoportját a helyi közösségi fejlesztési stratégiával érintett célcsoportok alkotják. Ezen belül is meghatározható közvetlen és közvetett célcsoport.

- A gyomaendrődi lakosság (közvetett)
- Civil szervezetek (közvetlen)
- Vállalkozások (közvetett)
- Önkormányzat (közvetlen)

A stratégia megvalósulásának ellenőrzését egy **komplex monitoring rendszer** látja el. A monitoring tevékenység fő célja, hogy rendszeres, standard, gyorsan áttekinthető **információkat szolgáltatasson** a HACS számára a stratégia végrehajtásának előrehaladásáról. A monitoring jelentéseket a HACS munkaszervezet készíti el félévente, és komplex elemzésen keresztül vizsgálja az egyes **indikátorok teljesülését**.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A stratégia elkészítésének célja, hogy egy nyitott tervezési folyamat során, a helyi tudás és igények széleskörű figyelembevételével olyan megalapozott, a közösség által fontosnak tartott fejlesztések és lehetőségek jöhessenek létre, amelyek a település több problémájára is megoldást kínálnak.

1.1 A tervezési folyamat átláthatósága

Annak érdekében, hogy az elkészülő stratégiában minél szélesebb kör inputjai, véleményei megjelenhessenek, a tervezési folyamat nyitottsága és átláthatósága a tervezési folyamat egészét végigkísérte.

Egyrészt Gyomaendrőd hivatalos honlapján (<http://www.gyomaendrod.hu/>) a teljes lakosság tájékoztatása megtörtént arról, hogy az Önkormányzat, civil szervezetek és vállalkozások közösen összefogva pályázatot nyújtanak be jelen pályázati felhívásra, külön kiemelve azt a tényt, hogy a pályázat elnyerése esetén hangsúlyos szerep jut a helyi közösségi kezdeményezéseknek. A tájékoztatáson túlmenően a lakosok lehetőséget kaptak arra is, hogy hangjukat hallassák, és egy kérdőív kitöltésével, illetve lakossági fórumon megoszthassák a helyi közösségi éltről alkotott képüket, illetve az általuk fontosnak tartott fejlesztéseket.

Természetesen a HACS létrehozása maga is jelentősen **hozzájárult a tervezési folyamat átláthatóságához**, hiszen garantálta, hogy az önkormányzati szereplőkön kívül a civil és vállalkozói szféra képviselői is nyomon kísérhessék a tervezés minden egyes fázisát. Ezen túlmenően specifikus workshopokon és fókuszcsoportos interjúkon az önkormányzati szereplők, a vállalkozók, illetve a civilek külön is elmondhatták véleményüket, azaz nem csak beleláthattak, hanem aktívan részt is vehettek a tervezésben. A HACS-ban nem szereplő, ugyanakkor a tervezés szempontjából releváns tudással rendelkezőkkel készült mélyinterjúk még további személyek számára tették lehetővé, hogy részt vegyenek a tervezés folyamatában.

1.2 Tevékenységek a stratégiaalkotás során

A tervezés során elsőként a település **aktív szereplőinek beazonosítása** és megszólítása történt meg a HACS kialakítás érdekében, továbbá – részben a HACS-tagok segítségével – **bevonásra kerültek a kevésbé aktív**, de fontos információkkal rendelkező **helyi szereplők is**. A megfelelő belső diverzitást biztosító **HACS megalapításra került**, továbbá a **szervezeti és működési keretek kialakításra kerültek**. A **HACS dedikált munkaszervezete vállalta a tervezési folyamat koordinálását**. A munkaszervezetben egyenlő arányban képviseltette magát a vállalkozói, a civil és az önkormányzati szféra egy-egy képviselővel. A **tervezési terület nagysága beazonosításra került, áttekintésre kerültek a stratégia tartalmi és formai követelményei**, valamint korábban elkészült, relevanciával bíró **dokumentumok, stratégiák feldolgozásra kerültek**. A közös munka során **összegzésre kerültek a tervezésben részt vevők korábbi tapasztalatai**, majd **meghatározásra került a stratégiaalkotás ütemterve** a szükséges erőforrásokkal együtt. A helyi szereplőkkel közös egyeztetések során **beazonosításra kerültek az erősségek, a gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek**, a település jelenlegi és várható erőforrásai. **Kialakításra került egy kívánatos jövőkép**, majd ezzel összhangban **begyűjtésre kerültek a fejlesztési tervek a HACS-tagoktól**. Megtörtént a **lakosság tájékoztatása**, továbbá egy **kérdőív került megszerkesztésre**, amelynek kitöltésével a **helyi lakosok hozzájárulhattak a tervezéshez**, megosztva a helyi közösségi éltről alkotott képüket, illetve az általuk

fontosnak tartott fejlesztéseket. Az internettel nem rendelkezőkre gondolva lakossági fórumon is biztosítva lett a visszajelzés lehetősége. A tervezés folyamán különös hangsúllyal jelent meg az esélyegyenlőségi csoportok bevonása, így mind az idősek, mind a helyi romák képviselőjével folyamatos információcsere valósult meg. A korábban elkészült SWOT és fejlesztési javaslat-gyűjtemény **specifikus workshopokon és fókuszcsoportos interjúkon** átbeszélésre került az önkormányzati szereplőkkel, a vállalkozókkal, illetve a civilekkel, így mindegyik ágazat reflektálni tudott a többi szektor által adott információkra, javaslatokra. Ezzel párhuzamosan a helyi közösség kapcsán releváns ismeretekkel rendelkező szereplőkkel **interjúk készültek**. A begyűjtött és feldolgozott információkat egy **iteratív stratégiaalkotási folyamat** során célokká, beavatkozási területekké, programokká strukturáltuk, majd releváns indikátorokat, kiválasztási kritériumokat alkottunk. Ezt követően a HKFS sablont sorvezetőként használva történt meg a **stratégia megszövegezése**, majd **HACS által történő elfogadása**.

1.3 A stratégiaalkotásba bevont szereplők

A stratégiaalkotás folyamán folyamatosan érvényesítettük a három szektor kiegyensúlyozott részvételét. A HACS-összetétele híven tükrözi ezen elvet, csakúgy, mint a HACS-on belül a stratégia létrehozására szolgáló munkacsoporton belüli belső aránya. A workshopok és fókuszcsoportos beszélgetések során mind a **civilek, mind a vállalkozók, mind önkormányzati intézmények** képviselői aktívan részt vettek az együttgondolkodásban (a civil szektor 5, a vállalkozó szektor 3, az önkormányzati szféra 4 képviselője vett részt a munkában). Az **interjúk** során megtörtént az eltérő csoportok képviselőinek bevonása, illetve az egyedi tudások felszínre hozása (a megkérdezettek között volt könyvtárigazgató, közösségi helyszínt működtető helyi vállalkozó, a helyi kórust működtető egyesület képviselője, a településfejlesztési osztály vezetője, illetve az idősellátás vezetője). A **lakosság** mind fórumon, mind internetes kérdőív kitöltésével visszajelzést adhatott, projektjavaslatokat tehetett. A stratégia megfogalmazását felügyelő HACS-munkacsoport vegyes összetétele szintén garantálta, hogy a felszínre került javaslatok egyenlő eséllyel jelenjenek meg a szövegezés során.

Sorszám	Érintett fél	Mi módon érintett a problémák által? Mely problémák érintik elsősorban?	Az érintett készségei / motivációja a problémákkal való foglalkozása	Az érintett viszonya más érintettekhez (pl. partnerség, együttműködés, konfliktusok)	Az érintett fő céljai	A program pozitív hatásai az érintettre	A program negatív hatásai az érintettre	Mit tehetünk a konfliktusok mérséklése, valamint az érintett pozitív hozzáállásának kialakítása/ erősítése érdekében?
1	Önkormányzat	Forráshiány	Fenntartói kötelezettségek	Partnerség és együttműködés a helyi övilekkel és az önkormányzati fenntartási intézményekkel	A helyi lakosság kulturális/közösségi igényeinek kielégítése, az intézmények és a programok fenntartható működésének	A fenntarthatóság javulása, a lakossági elégedettség növekedése	A fejlesztések fenntartása pénzügyi kockázatot jelent, az önkormányzat leterheltsége nő	A vállalkozói és a civil szféra fokozott bevonása a programtervezésbe és fenntartásba, többirányú kommunikáció kiépítése az érintettek felé, pénzügyileg fenntartható fejlesztések/ programok tervezése
2	Kállai Ferenc Kulturális Központ	Alacsony látogatószám forráshiány	Szervezési tapasztalatok/Fenntartás biztosítása, a helyi közösség motiválása	Partnerség és együttműködés a helyi övilekkel és az önkormányzattal/érdekkonfliktus más intézményekkel	A helyi lakosság motiválása, az intézmény és programok fenntarthatóságának biztosítása	A látogatók számának növekedése, az intézményi programkínálat növekedése, gazdaságosabb működés	Megnövekedett munkateher, új konkurens közösségi terek jönnek létre, megnövekedett lakossági igény szint	A vállalkozói és a civil szféra fokozott bevonása a programtervezésbe és fenntartásba, a helyi programtervezés összehangolása, a lakossági igények folyamatos felmérése, a kulturális kínálat igény-alapú szervezése
3	Határ Győző Városi Könyvtár	Alacsony látogatószám forráshiány	Szervezési tapasztalatok/Fenntartás biztosítása, a helyi közösség motiválása	Partnerség és együttműködés a helyi övilekkel és az önkormányzattal/érdekkonfliktus más intézményekkel	A helyi lakosság motiválása, az intézmény és programok fenntarthatóságának biztosítása	A látogatók számának növekedése, az intézményi programkínálat növekedése, gazdaságosabb működés	A Kállai Ferenc Kulturális Központ modernizációja miatt a közösségi életben betöltött szerep csökken	A vállalkozói és a civil szféra fokozott bevonása a programtervezésbe és fenntartásba, a helyi programtervezés összehangolása, a lakossági igények folyamatos felmérése, a kulturális kínálat igény-alapú szervezése
4	Szent Antal Népház	Csökkenő látogatószám forráshiány	Szervezési tapasztalatok/Fenntartás biztosítása, a helyi közösség motiválása	Partnerség és együttműködés a helyi övilekkel és az önkormányzattal/érdekkonfliktus más intézményekkel	A helyi lakosság motiválása, az intézmény és programok fenntarthatóságának biztosítása	A látogatók számának növekedése, az intézményi programkínálat növekedése, gazdaságosabb működés	A Kállai Ferenc Kulturális Központ modernizációja miatt a közösségi életben betöltött szerep csökken	A vállalkozói és a civil szféra fokozott bevonása a programtervezésbe és fenntartásba, a helyi programtervezés összehangolása, a lakossági igények folyamatos felmérése, a kulturális kínálat igény-alapú szervezése kiemelt figyelemmel a területi (Endrőd) sajátosságokra
5	Helyi kulturális egyesületek és csoportok	Forráshiány, izolált kezdeményezések	Működő szakmai programok/Programok fenntartása, további résztvevők bevonása	Partnerség és együttműködés az önkormányzati intézményekkel és az önkormányzattal/verseny és érdekkonfliktus más helyi övilekkel	Magas szakmai színvonalú folyamatos működés biztosítása	A működés fenntarthatóvá válik, új programok indulnak, javul az eszközellátottság, a gazdasági fenntarthatóság javul	A nagyszámú közösségi fejlesztő program miatt a kevésbé aktív szervezetek hátrányba kerülhetnek	A szervezetek folyamatos képzése, rendszeres kapcsolattartás a helyi munkaszervezettel, a szervezeti kapacitások erősítése, a felmerülő igények naprakész nyomonkövetése
6	Helyi sportegyesületek	Forráshiány	Működő szakmai programok/Programok fenntartása, további résztvevők bevonása	Partnerség és együttműködés az önkormányzati intézményekkel és az önkormányzattal/verseny és érdekkonfliktus más helyi övilekkel	Magas szakmai színvonalú folyamatos működés biztosítása	A működés fenntarthatóvá válik, új programok indulnak, javul az eszközellátottság, a gazdasági fenntarthatóság javul	A nagyszámú közösségi fejlesztő program miatt a kevésbé aktív szervezetek hátrányba kerülhetnek	A szervezetek folyamatos képzése, rendszeres kapcsolattartás a helyi munkaszervezettel, a szervezeti kapacitások erősítése, a felmerülő igények naprakész nyomonkövetése
7	Nemzetiségi önkormányzatok	Forráshiány	Működő szakmai programok/Programok fenntartása, további résztvevők bevonása	Partnerség és együttműködés az önkormányzati intézményekkel és az önkormányzattal	A helyi nemzeti kisebbségek érdekeinek képviselete, közösségi igényeinek kielégítése	A működés fenntarthatóvá válik, új programok indulnak, javul az eszközellátottság	A többi közösségi program elszívó hatása, a nagy programkínálat passzivitást okoz	A nemzetiségi önkormányzatok előzött bevonása az összes műveltség, rendszeres kommunikáció a munkaszervezettel
8	Hagyományőrző szervezetek	Forráshiány	Működő szakmai programok/Programok fenntartása, további résztvevők bevonása	Partnerség és együttműködés az önkormányzati intézményekkel és az önkormányzattal/verseny és érdekkonfliktus más helyi övilekkel	Magas szakmai színvonalú folyamatos működés biztosítása	A működés fenntarthatóvá válik, új programok indulnak, javul az eszközellátottság, a gazdasági fenntarthatóság javul	A nagyszámú közösségi fejlesztő program miatt a kevésbé aktív szervezetek hátrányba kerülhetnek	A szervezetek folyamatos képzése, rendszeres kapcsolattartás a helyi munkaszervezettel, a szervezeti kapacitások erősítése, a felmerülő igények naprakész nyomonkövetése
9	Helyi vállalkozások	Forráshiány	Működő programok/bevételek	Partnerség és együttműködés az önkormányzati intézményekkel és az önkormányzattal/verseny és érdekkonfliktus más helyi övilekkel/esetleges érdekkonfliktus egyes intézményekkel és a versenytársakkal	Bevételnövekedés	A helyi beágyazottság javul, bevételek növekedés	A mindenki számára elérhető programok kínálatát miatt csökken az érdeklődés a piac alapú rendezvények iránt	A közösségi fejlesztésekben érintett helyi vállalkozások előzött bevonása az összes műveltség, rendszeres kommunikáció a munkaszervezettel
10	Egészségmegőrzéssel foglalkozó szervezetek	Forráshiány	Működő szakmai programok/Programok fenntartása, további résztvevők bevonása	Partnerség és együttműködés az önkormányzati intézményekkel és az önkormányzattal/verseny és érdekkonfliktus más helyi övilekkel	Magas szakmai színvonalú folyamatos működés biztosítása	A működés fenntarthatóvá válik, új programok indulnak, javul az eszközellátottság, a gazdasági fenntarthatóság javul	A nagyszámú közösségi fejlesztő program miatt a kevésbé aktív szervezetek hátrányba kerülhetnek	A szervezetek folyamatos képzése, rendszeres kapcsolattartás a helyi munkaszervezettel, a szervezeti kapacitások erősítése, a felmerülő igények naprakész nyomonkövetése
11	Időskorúak	Passzivitás, specifikus programok hiánya	Specifikus programok iránti érdeklődés	Együttműködési készség az összes érintettel	Korspecifikus közösségi terek és programok fejlesztése, a kínálat növelése	Új közösségi terek jönnek létre, új programok válnak elérhetővé	A nagy programkínálat a passzivitás növekedéséhez vezet	Célzott kommunikációs események létrehozása a célcsoport elérésére, bevonás a konkrét műveletek tervezésbe
12	Kisgyermekes családok	Passzivitás, specifikus programok hiánya	Specifikus programok iránti érdeklődés	Együttműködési készség az összes érintettel	Korspecifikus közösségi terek és programok fejlesztése, a kínálat növelése	Új közösségi terek jönnek létre, új programok válnak elérhetővé	A nagy programkínálat a passzivitás növekedéséhez vezet	Célzott kommunikációs események létrehozása a célcsoport elérésére, bevonás a konkrét műveletek tervezésbe
13	Fiatalkorúak (15-29 éves korosztály)	Passzivitás, specifikus programok hiánya	Specifikus programok iránti érdeklődés	Együttműködési készség az összes érintettel	Korspecifikus közösségi terek és programok fejlesztése, a kínálat növelése	Új közösségi terek jönnek létre, új programok válnak elérhetővé	A nagy programkínálat a passzivitás növekedéséhez vezet	Célzott kommunikációs események létrehozása a célcsoport elérésére, bevonás a konkrét műveletek tervezésbe

1.4 Közösségi bevonás eredményei

A közösségi bevonás – maga a HACS meglétén kívül – alapvetően a következő formákban valósult meg:

Bevonási tevékenység	Leírás	Eredmény	Bevont csoportok	Javaslatok
Írásos javaslatok begyűjtése	Fejlesztési és programjavaslatok begyűjtése az önkormányzati intézmények, a civil szereplők és a vállalkozók irányából.	Javaslatgyűjtemény létrejötte.	önkormányzati intézmények civil szervezetek vállalkozók	Programjavaslatok Infrastrukturális igények Fejlesztési igények
Lakossági fórum	Előre meghirdetett lakossági fórum a helyi népesség javaslatainak, ötleteinek összegyűjtése érdekében.	Problémák felszínre kerülése.	helyi lakosság civil szervezetek	Programjavaslatok Fejlesztési igények
Lakossági kérdőív	A település honlapjáról elérhető kérdőív a helyiek közösségi élről alkotott képéről, illetve az általuk fontosnak tartott fejlesztésekről.	Ötletgyűjtemény létrejötte.	helyi lakosság	Programjavaslatok Fejlesztési igények
Fókuszcsoportos beszélgetések és workshopok	Vezetett beszélgetés 1) a SWOT és korábban feltárt javaslatok megvitatására, 2) új ötletek generálására.	Megalapozottabb tervezési alapok, kibővített ötletgyűjtemény.	önkormányzati intézmények civil szervezetek vállalkozók	Programjavaslatok Infrastrukturális igények Fejlesztési igények
Interjúk	Interjúk a fókuszcsoportos beszélgetésekből és workshopokból kimaradt, de a fontos releváns tudással rendelkező szereplőkkel.	Megalapozottabb tervezési alapok, kibővített ötletgyűjtemény.	önkormányzati intézmények civil szervezetek vállalkozók	Programjavaslatok Infrastrukturális igények Fejlesztési igények

A kérdőíves kutatás során érkezett válaszok feldolgozása alapján a helyiek közül senki sem nagyon elégedett a helyi közösségi élettel, 11% inkább elégedett, 26% inkább nem elégedett, míg 8% nagyon nem elégedett.

A helyiek fele **soha (9%)** vagy csak **évente néhányszor (41%)** vesz részt közösségi tevékenységekben, és mindössze 20% azon aktív lakosok aránya, akik legalább hetente egy alkalommal végeznek közösségi aktivitást.

A lakosságnak lehetősége volt a jelenlegi közösségi szinterek felszereltségét, állapotát, számát, valamint megközelíthetőségét és közelségét értékelni. Az értékelés egy ötfokozatú skálán történt, az alábbi megfeleltetés szerint: 5=Kiváló, 4=Jó, 3=Közepes, 2=Nem megfelelő, 1=Rendkívül rossz. Az eredmények alapján

Kérjük, értékelje a helyi közösségi élet szempontjából az alábbiakat!	
Közösségi szinterek jellemzői	Átlag
Közösségi szinterek megközelíthetősége és közelsége	3,5
Közösségi szinterek száma	3,2
Közösségi szinterek állapota	3,0
Közösségi szinterek felszereltsége	2,8

A helyiek értékelhettek bizonyos, a tervezés korábbi szakaszaiban azonosított programokat és fejlesztéseket a szerint, hogy ők mennyire tartják azokat szükségesnek. Az értékelés egy négyfokozatú skálán történt, az alábbi megfeleltetés szerint: 4=Nagyon szükséges, 3=Közepes mértékben szükséges, 2=Kis mértékben szükséges, 1=Szükségtelen. Az 5 legszükségesebbnek tartott fejlesztés, illetve programot az alábbi táblázat írja le.

Az alábbi programokat/fejlesztéseket mennyire tartja szükségesnek a helyi közösségi élet fejlődése szempontjából?	Átlag
Fejlesztés	
Közösségi életnek helyt adó épületek felszereltségének javítása	3,7
Kulturális közösségek számára eszközök beszerzése	3,5
Szabadtéri közösségi terek kialakítása	3,3
Közösségi életnek helyt adó épületek felújítása	3,5
Szabadtéri közösségi terek felújítása	3,3
Program	
Fiataloknak szóló közösségi programok szervezése	3,9
Gyermekeknek szóló közösségi programok szervezése	3,7
Képzések, tanfolyamok indítása a helyi közösség igényei alapján	3,5
Időseknek szóló közösségi programok szervezése	3,4
Helyi értékek interneten történő bemutatása (virtuális kiállítás)	3,3

A kérdőívben kapott információkat beépítettük a stratégia elkészítése során, egyrészt a fejlesztések és programok prioritizálása, másrészt a projektpaletta bővítése révén.

Az írásos javaslatok strukturálásra kerültek, a lakossági kérdőív eredményeit rögzítették, a fókuszcsoportos beszélgetések és workshopok, csakúgy, mint az interjúk diktafonnal rögzítésre kerültek, amelyekből leíratot készítettek

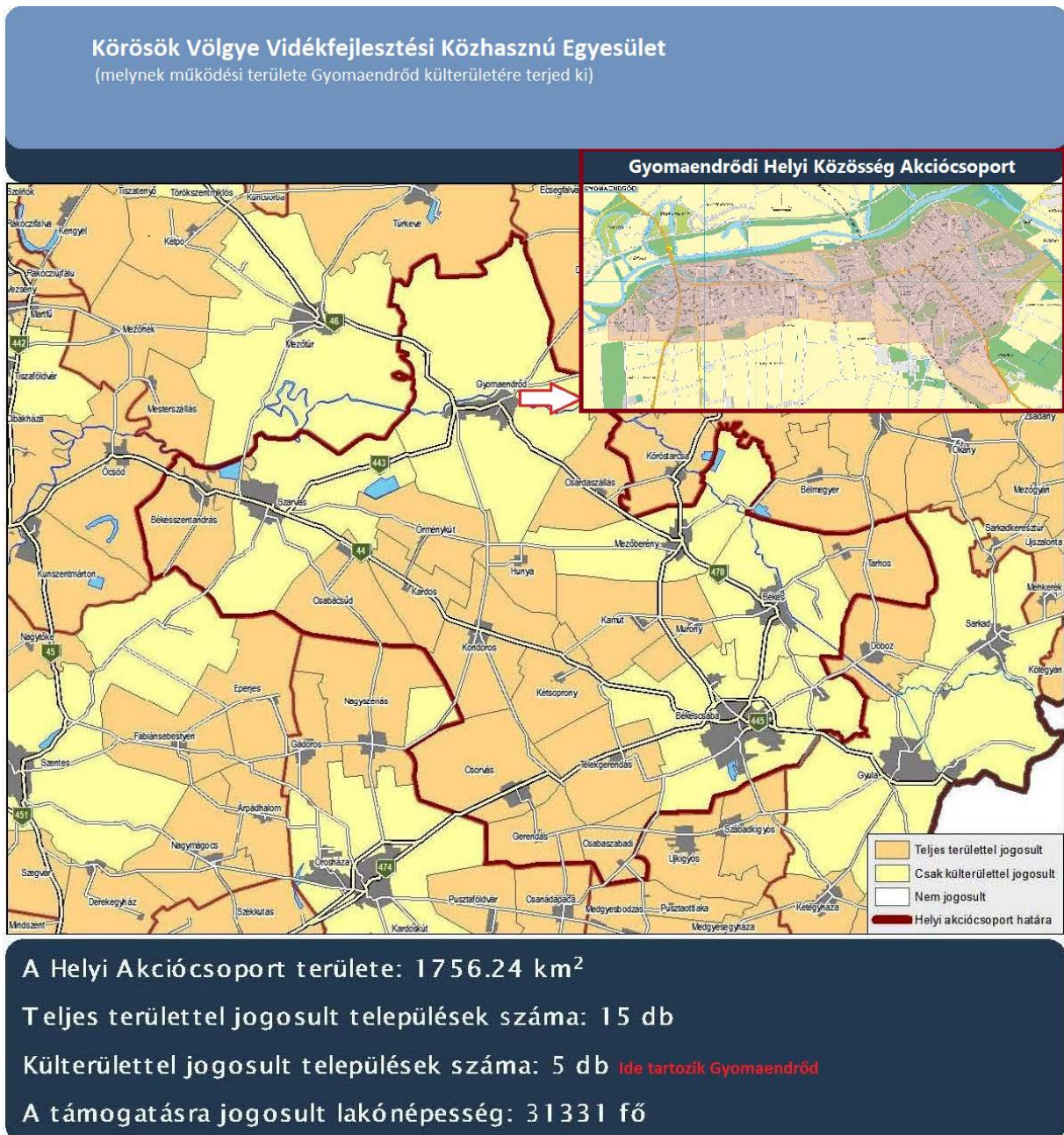
1.5 A közös munka folyamata

A közös munka helyszínét, időpontját, a kapcsolódó létszámot, illetve az eredményeket az alábbi táblázat foglalja össze.

Esemény	Helyszín	Dátum	Létszám	Eredmény
Írásos javaslatok begyűjtése és áttekintése	Elektronikus csatornákon keresztül	2016. május 25-30.	6 fő	Javaslatgyűjtemény létrejötte.
Lakossági fórum	Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal	2016. június 10.	11 fő	Erősségek és gyengeségek felszínre kerülése.
Lakossági kérdőív	Elektronikus csatornákon keresztül	2016. június 20-27.	200 fő	Ötletgyűjtemény létrejötte.
Fókuszcsoportos beszélgetések és workshopok	Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatala	2016. június 22, 23.	12 fő	Megalapozottabb tervezési alapok, kibővített ötletgyűjtemény.
Interjúk	Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatala	2016. június 20-21.	5 fő	Megalapozottabb tervezési alapok, kibővített ötletgyűjtemény.

A közös munka alapját az első körben, alapvetően a HACS-tagok által **begyűjtött projektjavaslatok** képezték, amelyek kiegészítésre kerültek az interjúk során. A lakossági fórum alapvetően a helyiekben meglévő elégedetlenségek, illetve az általuk erősségnek tartott tényezők fókuszált felszínre hozatalát célozta. A workshopokon és fókuszcsoportos beszélgetéseken a közösségi és kulturális életre vonatkozó SWOT készült el, értékelésre kerültek a már meglévő projektjavaslatok, illetve új projektek generálása történt meg. A lakossági kérdőív egyrészt a közösségi élet feltárását, a közösségi szintek számának, állapotának, felszereltségének és megközelíthetőségének felmérését szolgálta. Ezen túlmenően a korábban azonosított fejlesztések és programok vélt szükségessége is vizsgálatra került (azaz azok a lakosság által validálásra kerültek), továbbá a kérdőívnek köszönhetően a helyiek lehetőséget kaptak a közösségi élet fejlesztését szolgáló konkrét elképzeléseik, javaslataik megtételére is. Az 1.4 pontban kifejtésre került, hogy milyen megállapításokkal járultak hozzá a bevonásra kerülő személyek a stratégia kialakításához.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A stratégia akcióterületét Gyomaendrőd város **teljes belterülete** jelenti. A Gyomaendrőd belterületi lakossága 2015-ben 12 602 fő volt.

A Gyomaendrőd belterületére történő lehatárolás azért vált szükségessé, mert a település külterülete a Körösök Völgye Vidékfejlesztési Egyesület, mint LEADER Helyi akciócsoport tagja. A külterületeken élők alacsony száma miatt azonban az akcióterület lehatárolása ellenére a beavatkozások Gyomaendrőd közigazgatási határain belüli teljes lakosságának 91,7 százalékát érintik. A városrészek a fent leírtak szerinti elhatárolását az is indokolja, hogy a jelentős lakosűrűségi, így közösségi szempontból releváns területek kerültek kijelölésre, azaz az Endrői városrész, Besenyszeg-Magtárlapos, illetve a Gyomai városrész.

A lehatárolás további előnye, hogy a kiválasztott részek területileg összekapcsolódnak, és egységként alkotják Gyomaendrőd belterületét. A településrészek összeérnek, a decentrumok közötti összeköttetés a Fő útnak köszönhetően kiváló, jó minőségű úton néhány perc alatt el lehet jutni a egyik településrészről a másikra.

A stratégia egyrészt épít az egyes településrészek egymás közelségre (a kulcsprojekt eredményei minden településrészben élő lakos számára könnyen elérhetőek lesznek), másrészt számol azzal, hogy mind a gyomai, mind az endrődi településrészen élők természetes igénye, hogy az adott településrészekben is megvalósuljanak fejlesztések.

Mind közigazgatásilag, mind identitástudat tekintetében egybetartoznak a lehatárolt területeken élők: magukat gyomaendrődi lakosoknak tartják, bár – ezzel párhuzamosan, és elsősorban az idősebb generációk tagjai között – kétségtelenül erős az elkülönülő gyomai vagy endrődi identitás is.

A helyi civil élet – a viszonylagos szervezetlenség ellenére is – olyan aktív párbeszédbe vonják be a helyieket, amely a társas interakciók széles skáláját kínálva lehetőséget ad a településen felmerülő igények megjelenítésére és közös megoldási javaslatok kidolgozására.

Gyomaendrőd 2014-től 2020-ig tartó városfejlesztési célrendszerében városrészek közül a kijelölésre kerülő három településrész minden tematikus cél szempontjából (A helyi gazdaság infrastrukturális környezetének fejlesztése / A turizmus fejlesztése / Népeségmegtartó képesség javítása és az elöregedés folyamatának megállítása / Fenntartható, élhető, minőségi környezet kialakítása, energiafelhasználás racionalizálása, a megújuló energiák fokozatos elterjesztése) releváns.

A 12 ezer főt meghaladó lakosság szám, az aktív, kezdeményező és szakmailag felkészült önkormányzat, a széleskörű civil bázis, illetve a számtalan korábbi projekt tapasztalata biztosítja az **erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állását**.

2.1 A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása

Gyomaendrőd lakosságának 80%-a két térben elkülönülő, évtizedekig közigazgatásilag is önálló városrészében, **Gyomán és Endrődön** koncentrálódik. Történelmileg Gyoma a város fejlettebb, népesebb, funkciókban gazdagabb része, népességi többlete máig fennmaradt. A két településrész közötti átmeneti zóna, Besenyszeg-Magtárlapos 13%-át adja a város teljes népességének, míg a nagylaposi, öregszőlősi, északi-külterületi és déli-külterületi városrészekben összesen a lakosság 8%-a él.

Gyomaendrőd is az elöregedő társadalmú Békés megyei városok csoportját gazdagítja. A két domináns városrész közül Gyomán a fiatalok 11,9%-os aránya országos, megyei, térségi összehasonlításban is aggodalomra ad okot. Az idősek a népesség 30%-át teszik ki, míg az aktívak 58,1%-ot. Endrődön 14,9% a 14 évet még be nem töltött rátája, itt a demográfiai egyensúly kevésbé borult fel. Itt a 60 év feletti korosztály városi társadalmon belüli nagysága 27%-os, míg az aktív korúaké 58,2%.

2.1.1 Az endrődi városrész

Lehatárolás, rövid jellemzés

A városrész gyakorlatilag hagyományosan Endrődöt jelenti. A területet északon, északnyugaton a Hármaskörös ártere, keleten a Fűzfás-zug, a Kántorkert sor, a Bartók Béla utca, délen pedig a belterületi határvonala zárja körbe. A városrész vegyes szerkezetű, melyen belül a kisvárosias, a kertvárosias és a falusias lakóterületek ugyanúgy megtalálhatóak, mint az intézményi területek. Az egykori endrődi településközpont ma alközpontként működik.

Demográfiai és szociális jellemzők

Az endrődi városrészben a 2011-es népszámlálás idején 4132 fő lakott 1788 lakásban, ami Gyomaendrőd lakosságának 30%-a. A fiatalok aránya kismértékben meghaladja a városi átlagot, míg a középkorúak és idősek arányát tekintve alacsonyabb.

A népesség képzettsége rosszabb, mint a gyomai városrészt, a 15-19 évesek 21%-ának van legfeljebb általános iskolai végzettsége, míg 9,7% rendelkezik felsőfokú oklevéllel. A foglalkoztatottság csupán 52,3%-os, míg a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 45,1%.

A városrészben magas az alacsony életszínvonalat sejtető lakások (17,2%) és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők (43,7%) aránya. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya is nagyon magas, 57,2%. A munkanélküliség elsősorban ezt a városrészt sújtja, ötöde az aktív korúaknak nem rendelkezik bejelentett munkával, akik tizede tartósan él munka nélkül.

2.1.2 Besenyszeg-Magtárlapos városrész

Lehatárolás, rövid jellemzés

A városrész a Besenyszeg - Magtárlapos Ifjúsági Itp. – Bartók Béla u. páros oldal – Fűzfás zug – Hármaskörös védőtöltés – Vasúti pálya – Ipari Park által határolt területet jelenti. Ez az átmeneti zóna igen vegyes képet mutat, hiszen megtalálhatóak benne az egykor Gyoma szerves fejlődéseként kialakult hagyományos lakóterületek, ugyancsak Gyomához, pontosabban a vasútvonalhoz kapcsolódóan létrejött gazdasági területek, Endrőd szerves fejlődéseként kialakult hagyományos lakóterületek és gazdasági egységek, továbbá az „összeépítés” kísérleteként épített és befejezetlenül maradt lakótelepek eredetileg az új városközpont csíráival.

Demográfiai és szociális jellemzők

A Besenyszeg-Magtárlapos városrészen a települési lakosság 13%-a lakik összesen 823 lakásban, amelyek 12%-a alacsony komfortfokozatú. Itt a legtágabb a középkorúak aránya, míg az időskorúaké az egyik legalacsonyabb városrészi összehasonlításban. A fiatalok arány átlagos. A diplomások aránya megközelíti a legmagasabban képzett gyomai lakosságot (12,7%), míg a legfeljebb általános iskolai végzettségűek rátája 1%. Rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúak harmada nem rendelkezik. Besenyszeg-Magtárlapon legjobbak a munkaerő-piaci mutatók, ugyanis 60%-a az aktív korú népességnek foglalkoztatva van, ezzel párhuzamosan a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is itt a legalacsonyabb, 37%. 52,3%-a a népességnek gazdaságilag nem aktív, közülük 10,6% munkanélküli és 4,7% tartósan munkanélküli.

2.1.3 Gyomai városrész

Lehatárolás, rövid jellemzés

Az 1930-as évekig Gyoma beépítésekkel nem terjeszkedett túl nyugati irányban a vasútvonalon. Ez tekinthető a hagyományosan gyomai városrésznek. A településrészt északon és északkeleten a Hármaskörös ártere, délen-délkeleten a belterületi határvonal, nyugaton a Budapest- Lökősháza vasútvonal határolja.

A városrész vegyes szerkezetű, melyen belül a nagyvárosias, a kisvárosias, a kertvárosias és a falusias lakóterületek ugyanúgy megtalálhatóak, mint az intézményi területek. Ugyanakkor a Hantosterti részen helyezkedik el a város jelenlegi legjelentősebb belterületi üdülőterülete a fürdővel. Az egykori gyomai településközpont ma a tulajdonképpeni városközpontként működik.

Demográfiai és szociális jellemzők

Gyoma a település legnépesebb, gazdaságilag legerősebb településrésze, itt él a városi népesség fele. A lakásállomány 3142 darabot számlál, ennek 13%-a alacsony komfortfokozatú. Leggyorsabban öregedő társadalmú városrész, ahol a 14 éven aluliak aránya csupán 12%-os, míg a 60 éven felülieké 30%. Ez megyei és országos összehasonlításban is kedvezőtlen. Képzettséget tekintve relatíve alacsony, 13,3%-os a maximum általános iskolai 8 osztályt abszolváltak arány, míg 12,7% rendelkezik diplomával, ezáltal Gyoma társadalma a legmagasabban képzett. Az aktív korúaknak 39,6%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatottak aránya megyei szinten átlagos, 55,4% és a háztartások 44%-ában él legalább egy fő, aki legális úton nem foglalkoztatott. Magas, 56,3%-os a gazdaságilag nem aktívak aránya, ugyanígy a munkanélküliség (14,4%). Tartósan munka nélkül ezen csoport 6,9%-a van.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

A helyzetfeltárás elkészítése során alapvetően az ITS ¹megalapozó vizsgálatát vettük alapul.

3.1.1 Demográfiai viszonyok

Gyomaendrőd Békés megye **hatodik legnépesebb városa**. Demográfiai mutatóit tekintve minden összehasonlításban rosszabb értékekkel rendelkezik, mint az országos átlagnál egyébként is sokkal rosszabb helyzetben levő Békés megye.

Az állandó népessége a 2000-es évek elejétől évi 150-200 fővel csökkent, és folyamatosan öregszik. A járasszékhely városok megyei összehasonlításában Gyomaendrőd a leginkább **öregedő település**. Az öregedésen és a népességfogyáson kívül az is hátrányt jelent a város számára, hogy **iskolázottsági mutatók tekintetében lényegesen rosszabb helyzetben van**, mint az országos átlagtól elmaradó Békés megye. E tekintetben is kedvezőtlenebb a helyzet a városban a többi megyei járasszékhely városhoz képest.

A két utolsó népszámlálás ideje között **megnégyszereződött a roma népesség aránya**. Ezen kívül a német és a szlovák nemzetiség van jelen a településen.

A folyamatosan jelenlévő öregedés és a nemzetiségi összetételben elindult változás együttesen azt eredményezhetik a folyamatok tendenciájának változatlansága mellett, hogy a **képzettségi szint tovább romlik**, és folyamatosan **emelkedik az inaktív népesség aránya**, ami aránytalanul nagy terhet jelenthet az Önkormányzat számára a jövőben.

3.1.2 Települési közösség

Az idősebb korosztályon belül még mindig igen jellemző egyfajta **különállás**, amely abban mutatkozik meg, hogy önmagukat endrődinek vagy gyomainak vallják, nem pedig gyomaendrődinek. Ezt részben erősíti, hogy máig nem létesült közös városközpont a településen, hanem párhuzamosan folyik a gyomai és az endrődi központ fejlesztése.

¹ Az ITS 2015-ben készült.

Ezzel együtt aktív, bár szigetszerű civil élet jellemzi a várost, olykor duplikálva jelennek meg a különböző szerveződések. Az Önkormányzat **civil kapcsolatai jól működnek**, bár az elmúlt évtizedekben az erőteljesebb gyomai fejlesztések miatt ellentétek is kialakultak, ami sok esetben ma is ahhoz vezet, hogy két helyen kell hasonló fejlesztést megvalósítani: egy endrődit és egy gyomait.

A mozi és a színház kivételével csaknem minden kulturális létesítmény megtalálható a városban, habár mozgó filmszínház alkalmanként működik az egyik helyi vállalkozó törekvéseinek köszönhetően és színházi vendéglőadások is rendszeresen vannak a településen. Egy-egy kiállítás, gyűjtemény országos érdeklődésre is számot tarthat, ill. tarthatna megfelelő kiépítés esetén (Kner Múzeum, Kállai Ferenc hagyatéka stb.).

Gyomaendrődön a kulturális élet egyik egyértelmű **központja** a Kállai Ferenc Kulturális Központ. Számos civil szervezetnek közösségi teret biztosít, valamint sokszínű rendezvényei évente megtartásra kerülnek. Az intézményben többek közt a Gyomaendrődi Őszi Tárlat, az amatőr gyomaendrődi művészek kiállítása kerül évente megrendezésre. A művelődési házban működő civil csoportok saját rendezvényeikkel tovább színesítik a település kulturális életét. A Kulturális Központ funkcióit főként a gyomai településrészen tölti be.

A Szent Antal Népház az önkormányzat tartja fenn. A Községi Ház programjai **az endrődi városrész közművelődését szolgálják**, és helyet ad a városrész civil szervezeteinek. A lakosok igényeihez alkalmazkodva főként a közösségi lét különböző formáinak segítése a fő tevékenység. Ezen kívül rendezvényeknek, kiállításoknak, közéleti-, közérdekű összejövetelnek, gyűléseknek, tanfolyamoknak színhelye a közművelődési színtér. Minden évben megrendezésre kerülő Májusi Tárlat - helyi festők alkotásaiból, Sport-fotó kiállítás, Hajó- és repülőmodell kiállítás, óvodai és iskolai rajz és fotó kiállítás.

A Határ Győző Városi Könyvtár két telephelyen működve a hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett sok olyan feladatot is felvállal, amelynek hatása van a lakosságra. Tevékenységével támogatja az oktatást, az ismeretszerzés bármely formáját és az egész életen át tartó tanulást. Községi térségként szerves részét alkotja a város kulturális életének. Rendezvényeinek sokszínűsége, változatossága minden korosztály felé nyitottságát jelenti. A könyvtár elkötelezett a helyi értékek összegyűjtésében, feldolgozásában és közzétételében, ebben jelentős feladott vállal és végez el.

A város fontos kulturális létesítménye az Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény, amely 1977 óta működik, berendezésével a XIX. század eleji paraszti életet mutatja be. Az intézmény részt vesz a helyi emlékek védelmében, melynek eredményeként egyre több kulturális objektum újul meg, vagy kerül védetség alá. Nyaranta néprajzi tábor szerveznek néprajz szakos hallgatók és helyi fiatalok részvételével.

A Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény – Városi Képtár helyet biztosít egy állandó képzőművészeti kiállítóhelynek. A Képtár **helyi civil kezdeményezéssel** jött létre, mutatva, hogy a közművelődés területén létjogosultsága van a civil szervezetek jelenlétének. Évente négy-öt időszakos tárlatot rendez a képtár.

A Kner Nyomdaipari Múzeum Magyarország **egyetlen nyomdaipari múzeuma**, kiállítása bemutatja a Kner család tagjainak munkásságát és a Kner Nyomda történetét az 1882-es alapítástól napjainkig.

Gyomaendrőd számos és rendkívül sokszínű rendezvényt bonyolít le minden évben. A Nemzetközi Sajt- és Túrőfesztyál, a Nemzetközi Halfőzőverseny, a „Bogrács Napja” Paprikáskrumpli-főző Verseny és Gyomaendrődi Disznótoros és Böllér Pálinka Verseny országos és határon túli jellegük mellett **a legjobb helyi és régiós értékeket is felvonultatják**. A kulináris rendezvényeket kiegészítve évről évre számos más közösségi

szórakoztató program is várja az érdeklődőket; ilyenek a hagyományosan megtartott Nemzetközi Volkswagen "BOGÁR" Találkozó, a Viharsarok Kupa országos kajakverseny és a Szent István-napi lovas felvonulás. A több hazai és Kárpát-medencei népzenei együttes részvételével megvalósuló Sutyombó Népzenei Fesztivál Magyarország és szomszédos országainak népzenei kultúráját hivatott bemutatni.

3.1.3 Intézményrendszer és városüzemeltetés

A városi intézmények esetében **nincs meg minden olyan funkció**, amely a járasszékhelyi feladatellátáshoz szükséges lenne. Az igazgatási intézményeken belül igazságügyi intézmény nem működik a településen stb.).

Az oktatási intézményeken belül az alapfokú és a középfokú ellátás biztosított. Ugyanakkor a középfokú és a művészeti oktatásban erőteljesen érvényesül Békéscsaba és Szarvas **elszívó hatása**.

Az egészségügy területén további fejlesztések szükségesek, elsősorban a szakellátás területén.

A kulturális- és sportintézmények és rendezvények elsősorban a helyi igényeket elégítik ki. Ugyanakkor vannak olyan rendezvények és események, melyek mind a járás, mind pedig a tágabb térség számára is vonzerőt jelentenek. A Liget-fürdő, mint Gyomaendrőd legjelentősebb turisztikai létesítménye a városi igényekhez képest jelentős többletkapacitással rendelkezik, ám szálláshelyek hiányában ezt nehéz értékesíteni még akkor is, ha az árai versenyképesek.

A városüzemeltetési feladatokat részben önkormányzati, részben megyei intézmények és társaságok végzik.

3.1.4 Gazdaság

Gyomaendrődön az átlaghoz képest lényegesen **hangsúlyosabb a mezőgazdaság szerepe**, így munkaerő iránti kereslet is ezen a területen mutatkozik. Az iparon belül a könnyűipar a jellemzőbb, ezen belül a nyomda-, cipő- és bútorigar. Ezek az iparágak a rendszerváltást követően inkább **visszafejlődtek**, az alkalmazotti létszámuk jelentősen csökkent.

A közfoglalkoztatás keretein belül az Önkormányzat nemcsak a városüzemeltetési feladatok ellátásának egy részét végezteti el, hanem mezőgazdasági termelést folytat, továbbá helyben használható utcabútorokat is készítet.

Az Önkormányzat az Ipari Park létrehozásával és fejlesztésével sokat tett a gazdaság fejlesztése érdekében, de így sincs elegendő munkahely a városban. Az Ipari Park lehetőségei közé tartozik a korszerűsítésen átesett Budapest-Lókösháza vasútvonal kínálta jó szállítási lehetőség kiaknázása.

3.1.5 Az Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodása

Az Önkormányzat bevételeinek nagy része működési, költségvetési és egyéb állami támogatásból, közhatalmi bevételekből és saját bevételből tevődik össze. **A helyi adók szerepe** és értéke 2011 óta **folyamatosan nő**, ami a helyi gazdaság erősödését jelzi. A költségvetés egyensúlyban van, ami részben az állami adósságkonszolidációnak köszönhető.

Az elfogadott gazdasági program tételes célkitűzései alapján elmondható, hogy az Önkormányzat elsődleges céljai a következők: az itt élők életminőségének javítása, a helyi műszaki infrastruktúra fejlesztése, a turizmus erősítése, valamint az energiatudatosság és hatékonyság érdekét szolgáló fejlesztések megvalósítása.

3.1.6 Táj- és természeti adottságok

Gyomaendrőd a Hármas-Körös déli oldalán elterülő város. Igazgatási területét a folyó kettészeli, amely így egy déli és egy északi részre tagolódik. Az előbbire az intenzív mezőgazdálkodás, az utóbbira a morotvával, holtmedrekkel, csatornákkal tarkított gyepterületekkel, erdőfoltokkal szabdalta tájkép jellemző. Jelentős kiterjedésű védett természeti érték található a közigazgatási területen, az adottságokból is látható módon annak is az északi részén. Ezek közül a legfontosabbak: Dévaványa-Ecsegi Puszták átnyúló területei – tűzok élőhelye, Natura 2000 területek – és a Hármas-Körös ártere.

A jelenlegi helyzetet a folyószabályozás nagymértékben befolyásolta, hiszen akkor alakult ki a városképet meghatározó holtág-rendszer. Az igazgatási területen 17 holtág van, amelyek a városképben kiemelkedő szerepet kapnak.

3.1.7 Zöldfelületek

A zöldfelületi adottságok meghatározó elemei a holtágak. A számos holtág jelenléte miatt a zöldfelületi rendszer kiterjedt. Ugyanakkor e természetes adottság mellett kevés a tudatosan kiépített közpark, továbbá hiányosak az egyéb hálózati elemek is (fasorok).

3.1.8 Épített környezet

Gyoma az iparosodottabb, városiasodottabb a központjának polgárházaival, Endrőd a mezőgazdasági hagyományait tükröző gazdaházakkal, parasztházakkal eltérő településképet mutat. Ugyanakkor sem külön-külön, sem együtt nem kerültk el a XX. század tipizáló építési folyamatait. Az egykori Körös átkelőkhöz, a későbbi hidakhoz vezető szabálytalan úthálózat mellett megjelent a négyzethálós beépítés, a század második felében pedig a telepszerű lakásépítés is mindkét település életében.

A települést egyesítő, összekapcsoló városrész ma is torzó, teljes kialakítására nincs egységes akarat. A megvalósult és tervezett fejlesztések továbbra is a kétközpontúságot erősítik.

Az előzőekben ismertetett különbségek mellett nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a város egészén végigvonul a folyószabályozás következtében kialakult holtág-rendszer, amely mindkét önálló és az egyesített település esetében is az épített környezetet formáló meghatározó elem.

3.1.9 Közlekedés

Gyomaendrőd alapvetően kiesik a fő hazai forgalmi folyosókból. Az országos közúthálózati kapcsolatot Békés megye két fontos főútja, a 46. sz. és a 443. sz. másodrendű főutak biztosítják Mezőberény – Békéscsaba, Mezőtúr, illetve Szavas irányában. A környező településekhez való további kapcsolatot 3 mellékúti kategóriájú országos összekötő út biztosítja még. A város kötőpályás közlekedési kapcsolatát alapvetően a 120-as számú vasúti fővonal biztosítja, melyből Gyoma állomáson ágazik ki a 127-es számú mellékvonal. Gyomaendrődre inkább az eljárás jellemző, az eljárók száma nem egészen kétszerese a bejáróknak.

A rendelkezésre álló 2013-as adatok szerint Gyomaendrőd belterületén a helyi közúthálózat hossza 107.780 m, ebből kiépítetlen 23.183 m, ami kicsivel rosszabb, mint 80%-os kiépítettséget jelent. Az utak kiépítettségének hiánya különösen igaz a külterületekre. A településen 8,2 km kerékpárút épült ki a jelentősebb forgalmú országos fő- és összekötő utak mentén.

3.1.10 Közművek, energiaellátás, hírközlés

A város teljes belterületén kiépült az ivóvízhálózat, a gázhálózat és a villamosenergia-ellátó hálózat. A szennyvízhálózat a most zajló fejlesztésekkel együtt is kb. 80%-os, ami

megaladja ugyan a megyei és az országos átlagot, de ezen a területen jelentős feszültségek vannak. Probléma a víz- és szennyvíz hiánya az üdülőterületek jelentős részén. A hírközlő hálózatok a belterületen kiépítettek, külterületen mobil kapcsolat jellemző.

3.1.11 Környezetvédelem, energiahatékonyság

A jelentős fejlesztések ellenére számos környezetvédelmi probléma van jelen a városban. Ezek közül az egyik legjelentősebb a szennyvízhálózat miatti talajszennyezés, amely az üdülőterületeken közvetlenül veszélyezteti a holtágak vizét is (nem zártak a szennyvízgyűjtők). A város területe alatt **jelentős a termásvíz kincs**, melyre jelenleg három kút telepített. Az elhasznált víz közvetlenül holtágba kerül, szennyezve azt. A hőhasznosítás a fürdőn kívül minimális, ebben további lehetőség van. Az alternatív energiák hasznosítása minimális, ennek fejlesztését tervezi az Önkormányzat. A lakossági felhasználása jelenleg gyakorlatilag elhanyagolható.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

3.2.1 Külső koherencia, kiegészítő jelleg

A 2014-2020-as Operatív Programok, különösen a Területfejlesztési OP szempontjából releváns beavatkozási területeket az alábbi táblázat azonosítja.

Beavatkozási terület	Költség	Források
Belterületi vízrendezés IX. ütem Gyomaendrődön	243 516 472	TOP-2.1.3-15
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése a Térségi Szociális Gondozási Központban	61 476 023	TOP-4.2.1-15
Gyomaendrőd gyomai városrészeinek rehabilitációja	499 056 270	TOP-2.1.2-15
Gyomaendrőd endrődi városrészének rehabilitációja	199 570 365	TOP-2.1.2-15
Az egészségügyi alapellátás fejlesztése a gyomai városrészen	60 000 000	TOP-4.1.1-15
Az egészségügyi alapellátás fejlesztése az endrődi városrészen	60 000 000	TOP-4.1.1-15
A Gyomaendrődi Ipari park infrastrukturális fejlesztése	469 402 413	TOP-1.1.1-15
Fűzfás zugi holtág turisztikai fejlesztése	232 822 059	TOP-1.2.1-15
A gyermekellátási szolgáltatás minőségének fejlesztése a Gyomaendrőd-Csárdaszállás- Hunya Kistérségi Óvoda feladat-ellátási helyein	194 270 131	TOP-1.4.1-15
A Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal komplex energetikai fejlesztése	184 226 285	TOP-3.2.1-15
A Rózsahegy Kálmán Általános Iskola komplex energetikai fejlesztése	200 000 000	TOP-3.2.1-15
Napelempark megépítése Gyomaendrőd Város Önkormányzataintézményrendszerének villamos energia ellátás biztosítására	91 593 797	TOP-3.2.2-15
Piackorszerűsítés Gyomaendrődön - a helyi gazdaságfejlesztési megoldás	73 846 000	TOP-1.1.3-16
Az óvodai nevelés feltételeinek korszerűsítése a Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya Kistérségi Óvoda	55 000 000	TOP-1.4.1-16

Százszorszép Óvodájában		
Az óvodai nevelés feltételeinek korszerűsítése a Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya Kistérségi Óvoda Csemetekert Óvoda feladatellátási helyén	45 000 000	TOP-1.4.1-16
Gyomaendrőd gyomai városrész központjának rehabilitációja	250 000 000	TOP-2.1.2-16
Fűzfás zugi átereszt felújítása	95 000 000	TOP-2.1.3-16
Csókási zugi átereszt felújítása	75 000 000	TOP-2.1.3-16
Belvízrendezés Gyomaendrődön a Kodály Zoltán - Hídfő utca között	70 000 000	TOP-2.1.3-16
Közlekedésbiztonsági kerékpárút építése Gyomaendrődön a Kodály Zoltán utca és a Hídfő utca között, valamint kerékpáros nyomvonal kialakítása a Selyem úton	107 920 000	TOP-3.1.1-16
A Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola Fő úti telephelyének komplex energetikai korszerűsítése	90 994 310	TOP-3.2.1-16
Gyomai háziorvosi rendelő energetikai korszerűsítése	35 665 989	TOP-3.2.1-16
Endrődi háziorvosi rendelő energetikai korszerűsítése	42 511 244	TOP-3.2.1-16

Egyértelműen látható, hogy a **HKFS-t erősítő**, de azzal átfedésben nem levő, komplementer fejlesztések kerültek beazonosításra. Mindegyik projektterv közvetett módon hozzájárulhat a közösségi aktivitás növekedéséhez, és így segítheti a jelent stratégiában megfogalmazott célokat. A fenti fejlesztési tervek ismeretében, jelen stratégia készítése során csak olyan műveleteket terveztünk, amelyek nincsenek átfedésben a fenti fejlesztésekkel, azonban tudatosan építettünk az esetleges szinergiákra.

3.2.2 A HKFS tartalmát befolyásoló megyei vagy egyéb területi szinten megfogalmazott fejlesztési prioritások/beavatkozási területek/projektek

Békés Megye Területfejlesztési Konceptió

Békés Megye Területfejlesztési Konceptióját (BMTK) 2014. II. 14-én fogadta el a Közgyűlés a 3/2014. (II. 14.) KGY határozatával. A Konceptió Gyomaendrőd városát összesen egy esetben említi, azonban a megjelölt terület **nem képezi részét** a jelenlegi célterületnek.

Békés Megyei Területfejlesztési Program

A Területfejlesztési Programot a Közgyűlés 2014. IX. 9-én a 81/2014. (IX. 9.) KGY határozatával fogadta el. Ez **sem tartalmaz** települési utalásokat.

Országos Területrendezési Terv

A várost érintő legfontosabb változások a következők: A teljes közigazgatási terület mezőgazdasági térség volt a Körös kivételével, amely vízgazdálkodási térségi besorolást kapott. A jelenleg hatályos tervben mind a Hármas-Körös területe, mind pedig azt kísérő

jelentős kiterjedésű területek vegyes területfelhasználási térségbe kerültek. E mellett megjelent a Köröstől északra eső területeken az erdőgazdálkodási térség is zöld színnel jelölve.

Az OTRT-ben jelenleg kilenc övezet található: országos ökológiai hálózat, kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, jó termőhelyi adottságú szántóterület, kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, országos jelentőségű tájképvédelmi terület, világörökségi és világörökségi várományos terület, országos vízminőség-védelmi terület (a korábbi két, vízminőség-védelmi célokat szolgáló országos övezet egyesítésével jött létre), nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területe, kiemelt fontosságú honvédelmi terület.

Gyomaendrőd közigazgatási területét ezekből az övezetekből az országos ökológiai hálózat, a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, a jó termőhelyi adottságú szántóterület, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület, az országos vízminőség-védelmi terület, a nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területe, a világörökségi és világörökségi várományos terület övezetek érintik.

3.2.3 A HKFS tartalmát befolyásoló, a település gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató programok, szolgáltatások

Gyomaendrőd város Képviselő-testülete a 454/2008. (XI. 27.) KT határozattal fogadta el a város településfejlesztési koncepcióját. A településfejlesztési koncepció készítésének idején, 2007-2008 években még nem volt részletesen szabályozva a tartalmi előírás.

A három kötetből – helyzetelemzés, örökségvédelmi hatástanulmány, stratégia – álló dokumentum megfogalmaz átfogó célt és stratégiai célokat egyaránt. A város átfogó célja: *„a város népességmegtartó erejének növelése a gazdasági környezet, illetve a lakosság életkörülményének, életszínvonalának javításával egy a kulturális és természeti értékek megőrzését szem előtt tartó stabil gazdasági háttérben”.*

A megvalósítás érdekében a következő beavatkozási területeket jelöli meg a koncepció:

- a gazdaság működése, szerkezete
- a települési arculat (imázs) és az önkormányzati munka
- környezeti állapot és életminőség

A városfejlesztés a településfejlesztési koncepció elfogadása óta alapvetően ennek megfelelően történt, ugyanakkor számos olyan fejlesztési program (igény, szükségszerűség) került megfogalmazásra, amely mind a mai napig nem valósult meg.

Legfontosabb megvalósult fejlesztések: Inkubátorház az Ipari Parkban, Vasútvonal korszerűsítése, Közúti aluljáró a 46-os út belterületi szakaszán a vasútvonal keresztezésénél, Vasútállomás korszerűsítése, Városháza (társzervező központi funkció) áttelepült a két városrészt összekapcsoló területre, Szent László zarándokút kiindulópontja, Bárka Látogatóközpont (a megvalósulás elindult), Legfontosabb elmaradt fejlesztések, Közmű- és úthálózati fejlesztés Öregszőlő területén, Szállásférőhelyek, Kikötő, Városrehabilitáció

A HKFS a fentebb azonosítottak közül alapvetően a környezeti állapot és életminőség beavatkozási területen fog jelentős változásokat hozni. Jelentős előnye, hogy az elmaradt, és a jövőben várhatóan megvalósuló fejlesztésekkel nem konkuráló fejlesztéseket javasol, hanem alapvetően a komplementaritásra helyezi a hangsúlyt, lehetővé téve a **szinergikus hatások kihasználását**. Mint az jól látható, kifejezetten közösségi, illetve kulturális jellegű fejlesztések nem történtek, és a HKFS elkészítését megelőzően jellemzően nem szerepeltek kiemelt, azonosított konkrét fejlesztési igényként, annak ellenére, hogy a környezet állapotának javítása és életminőség

növelése fontos területként jelent meg. Külön figyelemreméltó lehetőség, hogy a tervezett városrehabilitáció oly módon jöhet létre, hogy kifejezetten segítse a HKFS-ben leírt elképzelések megvalósítását, a közösségi funkció érvényesülését.

3.2.4 Közművelődési célok

A település rendelkezik közművelődési rendelettel, ugyanakkor a „Gyomaendrőd Város Közművelődési koncepciója 2015-2020” dokumentumban foglaltakat messzemenően figyelembe vettük, az abban található információkat beépítettük a workshopokon is átgondolásra került SWOT elkészítésébe.

3.3 SWOT

A SWOT elemzés kialakítása során figyelembe vettünk korábbi stratégiákban és egyéb tervezési dokumentumokban (pl. ITS megalapozó vizsgálat, közművelődési koncepció) megtalálható információkat, a lakosságtól érkező visszajelzéseket, illetve a megtartott workshopok és fókuszcsoportos megbeszélések, valamint interjúk tanulságait. A jelen stratégia szempontjából lényeges erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek áttekintése a workshop egyik fókuszpontját képezte.

3.3.1 Belső erősségek és gyengeségek

Erősségek	Gyengeségek
Társadalmi jellemzők	
<ul style="list-style-type: none"> - nagyszámú aktív civil szervezet - változatos helyi közművelődési és közösségi intézményrendszer - jelentős kulturális hagyományok, a hagyományörzés kiemelt helyi szerepe - változatos helyi közösségi rendezvénykínálat - magas nivójú művészeti csoportok - kiterjedt, élő testvérvárosi kapcsolatok - kiépült helyi alap- és középfokú oktatási rendszer - erős településrészi identitás - a hagyományok tisztelete 	<ul style="list-style-type: none"> - ellátásra, gondozásra szoruló idősek, növekvő száma (kapacitáshiányok) - a fiatal, magasan képzett munkavállalók elvándorlása - az alacsony gazdasági státuszú lakosság aránya folyamatosan növekszik - a lakossági motiváció hiánya, a mobilizáció nehézsége - kevés korosztály-specifikus (fiatalokat, családostokat vagy időseket) célzó program - a településrészek izolációja és elzárkózása - alacsony fokú az információáramlás a helyi szereplők között - elégtelen humán-infrastruktúra - a közösségszervezés összehangolásának hiánya - a szektorközi együttműködések hiánya
Gazdasági jellemzők	
<ul style="list-style-type: none"> - nagy hagyománnyal rendelkező szántóföldi növénytermesztés és állattartás - nagyszámú helyi KKV - a helyi gazdák korszerű gépparkkal rendelkeznek - a turizmus településfejlesztő szerepe növekszik - megindult az IPA és az IFA növekedése - értékteremtő közfoglalkoztatás - a helyi ipari park magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt 	<ul style="list-style-type: none"> - mikro- és kisvállalkozások nem elég tökeerősek - hagyományos iparágak megszűntek vagy jelentős mértékben visszafejlődtek (nyomdaipar, cipőipar) - a város természeti, kulturális értékei csekély mértékben kerülnek turisztikai célú kihasználásra - K+F szektor csaknem teljes hiánya - a regionális gazdasági környezet nem stabil forráshiány a helyi intézmények fenntartásában - az önkormányzati fenntartású közösségi színterek egyre romló állapota - megfelelő technikai feltételek és eszközök hiánya
Környezeti jellemzők	

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - a holtág-rendszer a teljes belterületen végigvonul - számos helyi védett érték - műemlékek megléte és kihasználtsága - országos közúthálózaton főúti kapcsolattal rendelkezik, mely biztosítja az országos és a térségi közúti kapcsolatait - megfelelő a helyi, városi úthálózat szerkezete - megfelelő autóbuszos ellátottság, kedvező külső vasúti kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> - tudatos fejlesztés hiánya - még ma is kialakulatlan Endrőd és Gyoma fizikális összeépítése - kétpólusú város - sok üresen álló épület - gyalogos és kerékpáros közlekedést jobban segítő műtárgyak, utcabútorok hiánya

3.3.2 Külső lehetőségek és veszélyek

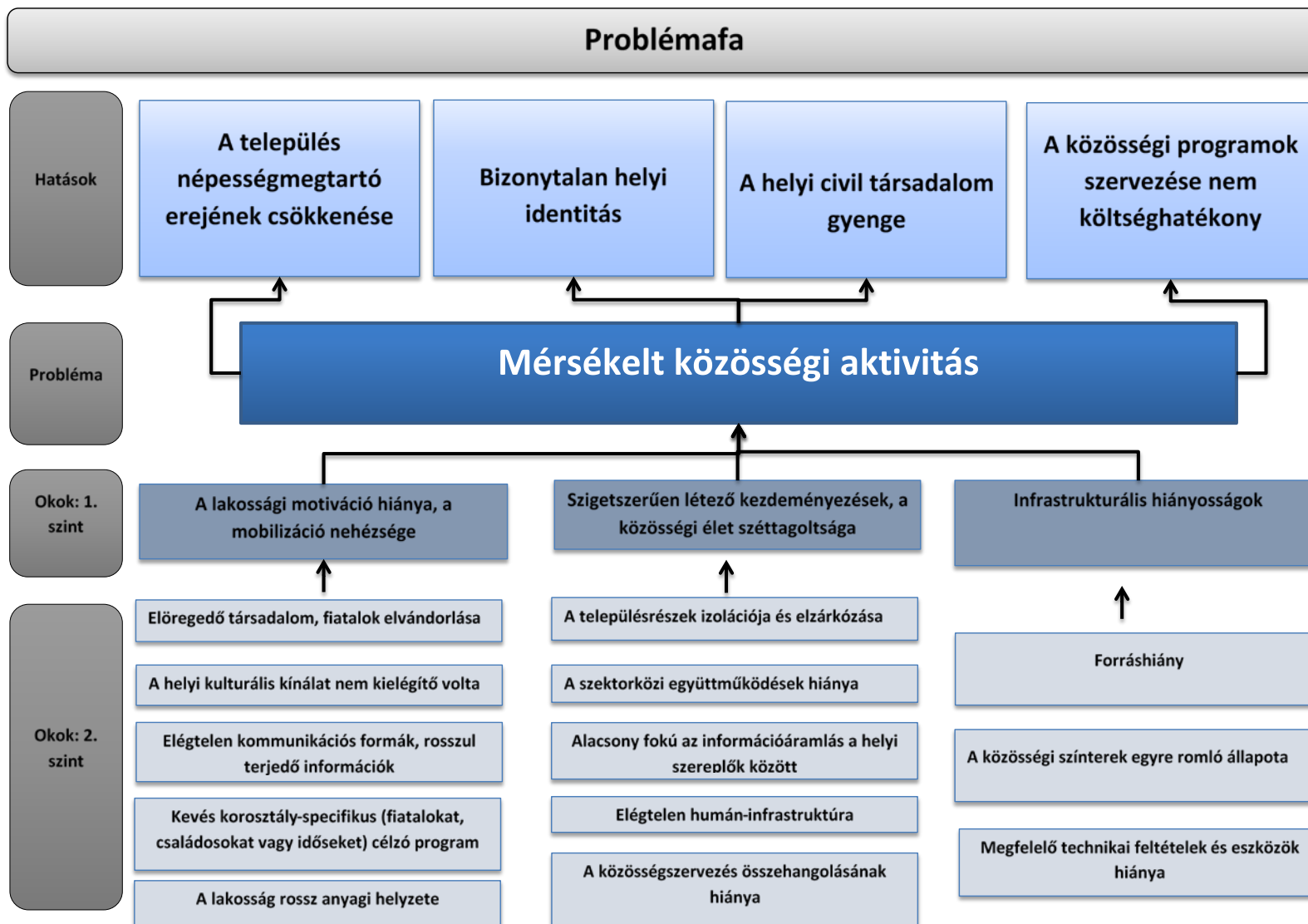
Lehetőségek	Veszélyek
Társadalmi jellemzők	
<ul style="list-style-type: none"> - az aktív népesség megtartása az ezt segítő közösségfejlesztési intézkedések révén - EU-s gazdaságfejlesztési és foglalkoztatást elősegítő támogatások lehívása - helyi igényeken alapuló képzési formák bevezetése és támogatása - a civil szervezet kapacitásainak bővítése - képzések segítségével - a lakosság sokszínű összetételének kiaknázása - közösségfejlesztési projektek indítása - a meglévő közösségi terek fejlesztése, infrastruktúrájuk javítása - kulturális kínálat bővítése révén a település népességmegtartó képességének javítása - a civil, az önkormányzati, a gazdasági és az egyházi szereplők koordinált együttműködése a helyi társadalom fejlesztése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> - alacsony születésszám - a népesség tovább öregszik - az elvándorlás folytatódik - az alacsony gazdasági státuszú lakosság számának és arányának további növekedése - fennmarad az endrődi-gyomai elkülönülés - etnikai konfliktusok megjelenése - a környező települések közösségi programjaink/rendezvényeinek elszívó hatása - a helyi közösségi fejlesztések elszigeteltek maradnak - a helyi közösségek továbbra is izoláltan léteznek tovább - a helyi közösségi fejlesztések kihasználatlanok maradnak - a helyi civil szervezetek nem tudnak együttműködéseket kialakítani
Gazdasági jellemzők	
<ul style="list-style-type: none"> - gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos EU-s pályázati lehetőségek kihasználása - a megújuló energiaforrások helyi hasznosítása - helyi specifikumok, kézműves termékek iránt megnő az érdeklődés - a közmunkaprogram hatékonyságának erősítése - helyi gazdasági szereplők bevonása a közösségi fejlesztésekbe, szektorközi együttműködések kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - földrajzi, közlekedési kirekesztődés - elmaradó közlekedési fejlesztések - a helyi specifikumok jó marketing nélkül eladhatatlanok maradnak - a turisztikai lehetőségek kihasználása elmarad - helyi adóbevétel nem nő tovább - elmaradó fejlesztési lehetőségek - a helyi vállalkozások közösségi integrációja elmarad
Környezeti jellemzők	
<ul style="list-style-type: none"> - az országos közúthálózat lokális fejlesztése / felújítása - a kerékpárutak és - tárolók bővítése - helyijárat-rendszer bővítése - megújuló energiák felhasználásának kiszélesítése (adottságok miatt elsősorban napenergia) - ökoturizmus bővítése - vízi közlekedés lehetőségének kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - a meglévő átmenő közúti közlekedési infrastruktúrán a forgalom, ezáltal a baleseti veszélyeztetettség és a környezetszennyezés növekedése - a növekvő közúti forgalom miatt csökken a kerékpározási kedv és növekvő parkolási problémák jelentkeznek - tájidegen mezőgazdasági kultúrák fennmaradása - holtágak elszennyeződése, túlterhelése - a termásvíz kitermelésében és kihasználásában jelentkező akadályok - árvízveszély

A SWOT elemzés során azonosított erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek alapján az alábbi mátrix segítségével stratégiai szempontból négyféle kimenetet, négy különböző stratégiai hozzáállást reprezentáló célokat, támogatandó fejlesztési területeket definiáltunk:

	BELSŐ ERŐSSÉGEK	BELSŐ GYENGESÉGEK
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	<p>Offenzív stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> - A közösségi életben tevékeny civil aktivisták képzése - Civil szektor kapacitásbővítése - Községi terek fejlesztése mind az endródi, mind a gyomai településrészen 	<p>Fejlesztő stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Közösségfejlesztési projektek indítása - Interszektoriális együttműködések erősítése - Hatékony forrásfelhasználás - Megfelelő technikai feltételek és eszközök biztosítása
KÜLSŐ VESZÉLYEK	<p>Védekező stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helyi, nagyszámú aktív civil szervezet hatékony koordinációja - Speciális célcsoportok elérése kulturális hagyományokra épülő programokkal - Testvérvárosi kapcsolatok kihasználása a kulturális kínálat szélesítése érdekében 	<p>Elkerülő stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> - A népességmegtartó erő növelése korosztály-specifikus programokkal - Program kínálat bővítésével közeli települések elszívó hatásának mérséklése - Koordinált információáramlás célcsoport-specifikus eszközökkel - Város természeti, kulturális értékeinek jobb kihasználása - Gazdaságosabban fenntartható közösségi infrastruktúra kialakítása - Turisztikai vonzóerőt is jelentő közösségi helyszínek és programok - Mindenki számára hozzáférhető programok szervezése

Stratégiatervezési módszertanunkban fontosnak tartottuk az erősségek, lehetőségek kiaknázását, a veszélyek kezelését, illetve a gyengeségek feloldását, külön hangsúllyal vettük figyelembe azt, hogy a támogatási igény alapvető indokául az szolgál, hogy a tervezett beavatkozás olyan problémákat old fel, amelyeket más módon nem lehet.

Mivel a releváns problémák teljes körű megértésével, illetve a közöttük meglévő ok-okozati kapcsolatok feltárásával lehetséges valódi megoldást biztosító beavatkozásokat tervezni, így a tervezési folyamat egyik fontos eszközeként elkészítettük a HKFS szempontjából leginkább relevánsnak értékelt problémákat tartalmazó problémafát. A fejlesztési szükségletek azonosítása során végig szem előtt tartottuk, hogy csak olyan fejlesztés vagy program kerüljön be a stratégiába, melyek a feltárt problémákra valódi megoldást kínálnak.

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A fejlesztési szükségletek azonosítása, a helyzetelemzés és a SWOT eredményei figyelembe véve történt meg. Ezek bemutatása, és a hozzájuk kapcsolódó tervezett intézkedések, beavatkozások a SWOT-ban azonosított stratégiákkal összhangban alább kerülnek bemutatásra:

Sorszám	Fejlesztési szükséglet	Tervezett intézkedés
1	A helyi civilek kompetenciái nem elegendők a szervezetek hatékony működtetéséhez	A közösségi életben tevékeny civil aktivisták képzése: a helyi civilek képességeinek fejlesztése, szakmai kompetenciáinak erősítése, a szervezetek szakmai működésének javítása, professzionalizálása Közösségi pont – a közeleti kultúrára nevelés programja Civil szervezetek kapacitás és kompetenciafejlesztési programja
2	Nincsenek olyan közösségi terek, amelyek megfelelő infrastrukturális feltételek mellett be tudják fogadni a civil szervezeteket	Civil szektor kapacitásbővítése: egy civil szolgáltató tér létrehozása, a szervezetek működéséhez szükséges eszközellátottság biztosítása Civil szervezetek közösségépítő feladataihoz kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása (ERFA) Civil szervezetek kapacitás és kompetenciafejlesztési programja Civil szolgáltató tér működtetése
3	A meglévő közösségi terek fejlesztésre szorulnak	Közösségi terek fejlesztése mind az endrődi, mind a gyomai településrészen: új közösségi terek létrehozása, a meglévő terek kapacitásainak bővítése, infrastrukturális fejlesztése Közösségi játszóterek kialakítása Közösségi egészségfejlesztő térbútorok (felnőtt kondipark) kihelyezése A nemzeti és a nemzetiségi hagyományörzés közösségi tereinek kialakítása Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése
4	Kevés a lakosságot nagy létszámban bevonó állandó közösségi program	Közösségfejlesztési programok indítása: a helyi közösséget nagy létszámban bevonó programok, korosztályspecifikus programok, helyi nemzetiségeket bevonó programok Közösségi- kulturális rendezvények szervezése Ifjúsági közösségépítő programok szervezése Nemzetiségi hagyományörzés támogatása „Helyi étel – helyi élet” – helyi gasztronómiai hagyományörzés és kapcsolódó rendezvények Egészségmegőrző közösségi programok
5	Kevés az egyes szektorok közötti együttműködés	Interszektoriális együttműködések erősítése: a helyi önkormányzati, civil és vállalkozói szféra együttműködését előmozdító programok, rendezvények és fejlesztések Könnyűzenei műhelyek támogatása Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése „Helyi étel – helyi élet” – helyi gasztronómiai hagyományörzés és kapcsolódó rendezvények A helyi gasztronómiai hagyományörzés infrastrukturális feltételeinek kiépítése
6	A közösségi rendezvények szervezése helyben nem összehangolt, a kommunikáció elégtelen	Hatékony forrásfelhasználás a közösségépítés területén: a közösségi programok és fejlesztések összehangolása, hatékony kommunikációs eszközök kidolgozása, Animációs és projektvezetési tevékenységek tervezése

Sorszám	Fejlesztési szükséglet	Tervezett intézkedés
7	A közösségi terek infrastruktúrája, felszereltsége hiányos	Megfelelő technikai feltételek és eszközök biztosítása: a helyi közösségi terek technikai fejlesztése, kapacitásbővítése, a közösségi funkciók jobb kihasználása érdekében Könnyűzenei műhelyek támogatása Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése
8	Kevés helyben a nemzetiségeket megszólító program	Speciális célcsoportok elérése kulturális hagyományokra épülő programokkal Nemzetiségi hagyományörzés támogatása A nemzeti és a nemzetiségi hagyományörzés közösségi tereinek kialakítása
9	Kevés korosztály-specifikus közösségi program van helyben	A népességmegtartó erő növelése korosztály-specifikus programokkal Időskorúak közösség-szervezési programjai Családi programok szervezése az újonnan létrejövő közösségi játszóterekhez kapcsolódóan Ifjúsági közösségépítő programok
10	A környező nagyobb városok programkínálata elszívja a helyieket	A közösségi programkínálat bővítésével közeli települések elszívó hatásának mérséklése Képző- és iparművészeti foglalkozások „Ötlettől a valóságig” – vállalkozói készségek fejlesztése Képző- és iparművészeti foglalkozások Vizuális művészeti és képzési műhelyek Tudatos fogyasztó program Színház és táncművészeti programok Zenei műhelyek támogatása: kórusművészet, nép és műdal csoportok Képzőművészeti és irodalmi programok Kézműves hagyományörző műhelyek és programok
11	A helyi közösségi élet szereplői között elégtelen a kommunikáció	Koordinált információáramlás célcsoport-specifikus eszközökkel Az animációs és projektvezetési tevékenységek keretében kommunikációs stratégia kialakítása
12	A közösségi programok nem építenek eléggé a helyi hagyományokra és adottságokra	Város természeti, kulturális értékeinek jobb kihasználása Hagyományörző műhelyek szervezési és képzési kapacitásainak támogatása Színház és táncművészeti programok Kézműves hagyományörző műhelyek és programok „Helyi étel – helyi élet” – helyi gasztronómiai hagyományörzés és kapcsolódó rendezvények A helyi gasztronómiai hagyományörzés infrastrukturális feltételeinek kiépítése

Sorszám	Fejlesztési szükséglet	Tervezett intézkedés
13	A közösségi infrastruktúra modernizálására szorul	Gazdaságosabban fenntartható közösségi infrastruktúra kialakítása: a meglévő terek felújítása, kapacitásbővítése és infrastrukturális fejlesztése. Új közösségi terek létrehozása eszközpark beszerzése A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása Civil szolgáltató tér működtetése Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése A nemzeti és a nemzetiségi hagyományörzés közösségi tereinek kialakítása Közösségi egészségfejlesztő térébútorok (felnőtt kondipark) kihelyezése
14	A település nem tudja az adottságait a turizmus területén hasznosítani	Turisztikai vonzóerőt is jelentő közösségi helyszínek és programok A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása „Helyi étel – helyi élet” – helyi gasztronómiai hagyományörzés és kapcsolódó rendezvények
15	Sokan anyagi helyzetük nem tudnak részt venni közösségi programokban	Mindenki számára hozzáférhető programok szervezése Képző- és iparművészeti foglalkozások „Ötlettől a valóságig” – vállalkozói készségek fejlesztése Képző- és iparművészeti foglalkozások Vizuális művészeti és képzési műhelyek Színház és táncművészeti programok Zenei műhelyek támogatása: kórusművészet, nép és műdal csoportok Képzőművészeti és irodalmi programok Kézműves hagyományörző műhelyek és programok

4. A stratégia jövőképe

A stratégia jövőképe egy mondatban: **Gyomaendrődön a közösségi aktivitás magas szinten állandósul, hosszútávon erősítve a település népességmegtartó képességét, a társadalmi kohéziót és a szolidaritást.**

Az előkészítési szakaszban végzett feltáró kutatás során a helyiek a település jövőképeire vonatkozó kérdés (*milyennek szeretnék látni a városunkat 20 év múlva?*) kapcsán, hét fő tematikus csomópont köré fűzték a válaszaikat:

- 1) A település térségi szinten fontos turisztikai központként funkcionál
- 2) A településen élénk gazdasági élet van, a munkahelykínálat kielégíti a helyi igényeket
- 3) A településen aktív kulturális élet van, a környező települések lakosait is vonzó programokkal
- 4) A helyi családok és fiatalok száma magas, a természeti és kulturális értékek vonzóvá teszik a települést a letelepedésre és az ittmaradásra
- 5) Megvalósul a helyi településrészek integrációja, létrejön egy „igazi” gyomaendrődi identitás
- 6) A helyi közösségben erősödik a szolidaritás, a leszakadó rétegekre (különösképpen az idősek) kiemelt figyelem irányul
- 7) A helyi civil társadalom megerősödik annyira, hogy aktív tervezője és szervezője legyen a helyi közösségi élet összes területének

Az eredmények összesítése után megfogalmazódó prioritások közül alapvetően kizárásra kerültek azok, amelyek jelen stratégia tematikáját közvetlenül nem érintik (szociális terület, turizmus- és gazdaságfejlesztés).

Hosszútávú stratégiai célként megfogalmazódott a:

- Magas szintű közösségi aktivitás elérése

Középtávú cél a

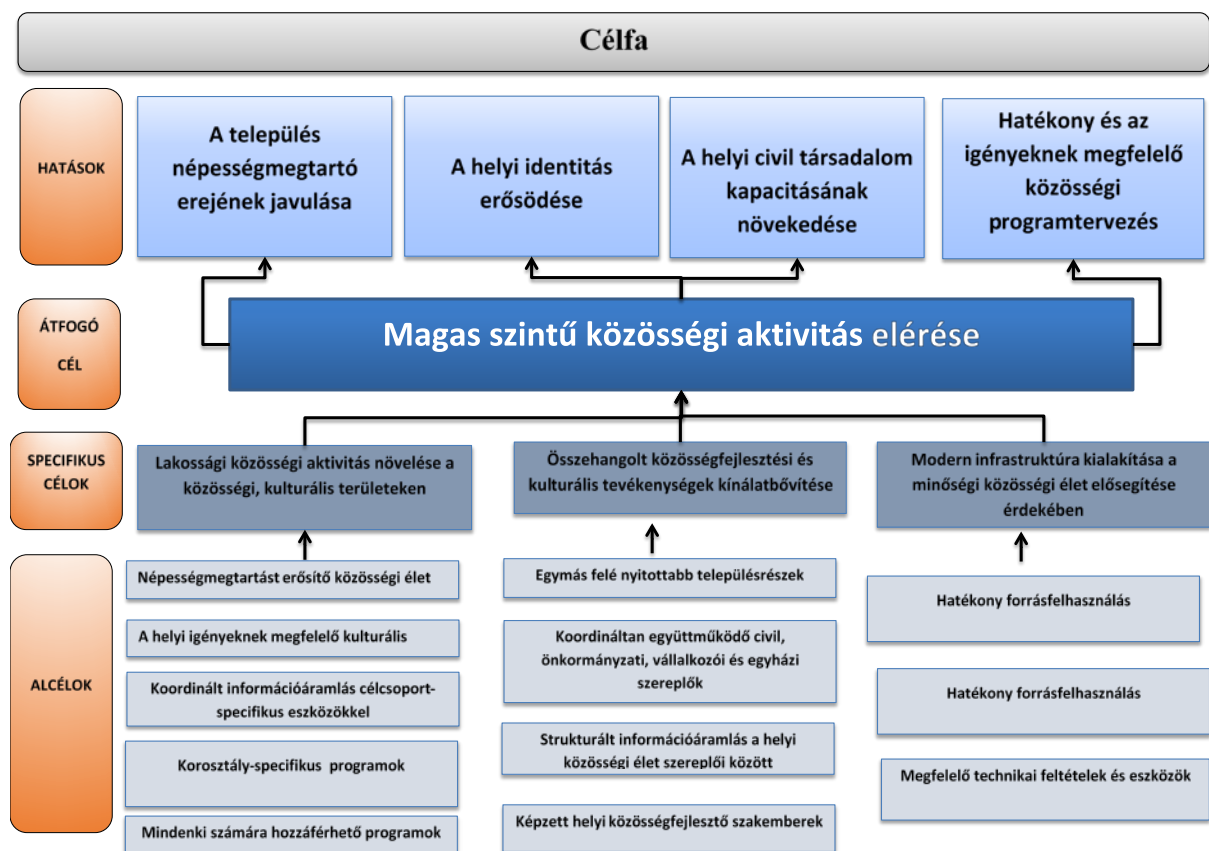
- Helyi közösségi infrastruktúra és programkínálat kiépítése

Míg specifikus célként megjelölésre kerültek:

- Lakossági közösségi aktivitás növelése a közösségi, kulturális területeken
- Összehangolt közösségfejlesztési és kulturális tevékenységek kínálatbővítése
- Modern infrastruktúra kialakítása a minőségi közösségi élet elősegítése érdekében

5. A stratégia célhierarchiája

A tervezés során feltárt problémák hierarchikus besorolása (problémafa) alapján beazonosításra került, hogy a releváns területeken milyen főbb beavatkozási pontokon kell változásokat eszközölni. A problémáival összhangban, így valós nehézségekre reagálva kerültek meghatározásra a célok (figyelembe véve időütemezés mátrix alapján kialakult sorrendiséget), amelyeket az alábbi ábrán mutatunk be

A stratégia a feltárt problémáknak megfelelően a magas szintű közösségi aktivitás elérését mint fő célt három specifikus cél elérésével kívánja biztosítani (ezek még további részcélokra bonthatóak, lásd lenti ábra). A célok, illetve a hozzájuk rendelhető indikátorok megfeleltethetősége a SMART-kritériumrendszernek az alábbi táblázatban kerül bemutatásra.

Célok általános megfogalmazása	Célok SMART-kritériumoknak megfelelő megfogalmazása
Lakossági közösségi aktivitás növelése a közösségi, kulturális területeken	A lakosságnak a projekt során létrejövő, számszerűsíthető közösségi tevékenységekbe történő bevonása a projekt befejezéséig a közösségi életet érintő feltárt problémák megoldása érdekében
Összehangolt közösségfejlesztési és kulturális tevékenységek kínálatbővítése	A közösségi és kulturális élet jól beazonosítható szervezőinek képzése, együttműködésük koordinációja, formalizált információáramlási csatornáinak létrejötte, továbbá a közösségi élet szereplőinek a lakosság felé irányuló kommunikációjának támogatása a projekt befejezéséig a közösségi életet érintő feltárt problémák megoldása érdekében.
Modern infrastruktúra kialakítása a minőségi közösségi élet elősegítése érdekében	Modern, gazdaságosan működtethető és jól kihasznált infrastruktúra és eszközpark létrehozása és fejlesztése a projekt befejezéséig a közösségi életet érintő feltárt problémák megoldása érdekében.

Az egyes műveletek az alábbi módon kapcsolódnak a fent leírt célokhoz:

Célok	Kapcsolódó műveletek
Lakossági közösségi aktivitás növelése a közösségi, kulturális területeken	1) Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés
Összehangolt közösségfejlesztési és kulturális tevékenységek kínálatbővítése	1) Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek támogatása 2) A helyi hagyományok ápolását támogató programok 3) Családi és egészségmegőrző programok
Modern infrastruktúra kialakítása a minőségi közösségi élet elősegítése érdekében	1) (K) A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása 2) Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés infrastrukturális fejlesztése 3) Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek infrastrukturájának fejlesztése 4) A helyi hagyományörzés infrastrukturájának fejlesztése 5) Családi és egészségmegőrző programok infrastrukturális fejlesztései

5.1 Indikátorok

5.1.1 Program- és prioritáspecifikus kimeneti- és eredmény indikátorok

Azonosító ²	Mutató	Me.	Bázisérték (2017)	Célérték (2018.10.31)	Célérték (2023)
PO16	Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma	fő	12605	12605	12605
PO23	A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma	db	0	20	50
PR23	Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db	0	1	2
PR15	A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya	%	0	10	15
PR16	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	pont-érték	0	60	60
CO38	Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	0	50	50
CO39	Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	0	50	50

5.1.2 A specifikus célokhoz tartozó eredménymutatók

Specifikus cél	Mutató	Me.	Bázisérték (2016)	Célérték (2018.10.31)	Célérték (2023)
Közösségi programok motivált, lakosság által aktív	A közösségi programokba bevont lakosok száma	fő	0	500	3000
	Megvalósított közösségi programok száma	db.	0	20	50

² A P016, P023, PR23 az ESZA; míg a PR15, PR16, CO38 és CO39 az ERFA-ból finanszírozott elemekre vonatkozik

Összehangolt közösségfejlesztési és kulturális tevékenységek	Együttműködési megállapodások száma	db.	0	10	20
	Szervezeti egyeztető fórumok	db.	0	5	10
Fejlett, modern infrastruktúra	Felújított közösségi terek	db.	0	1	1
	Létrejövő új közösségi terek	db.	0	1	1

6. Cselekvési terv

6.1.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

A kulcsprojekt megnevezése
A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása
Indoklás, alátámasztás:
<p><i>1. A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása</i></p> <p>Gyomaendrődön jelenleg a Kállai Ferenc Kulturális Központ a legjelentősebb kulturális tér, azonban funkciói nem összehangoltak és a rendelkezésre álló infrastruktúra is elégtelen. A helyi közösségi aktivitások összehangolásához és koncentrálásához elkerülhetetlen egy modern, jó felszerelt centrum kialakítása, ami a hagyományosan ott zajló tevékenységek mellett, új közösségépítő szolgáltatások és programok kínálatával járul hozzá a helyi társadalom integrációjához.</p>
Specifikus cél:
Multifunkcionális közösségi tér létrehozása
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása
<p><i>1) Multifunkciós közösségi tér kialakítása</i></p>
Kiegészítő jelleg, lehatárolás
Jelenleg a központtal kapcsolatosan nincs benyújtott pályázat, más lokális projektek a kulcsprojekt által lefedett területekhez nem kapcsolódnak.
A művelet / helyi felhívás célcsoportja
Időskorúak (55+), a helyi civil szervezetek aktivistái, a helyi lakosság egésze
A kiválasztási kritériumok, alapelvek
A kulcsprojekt megvalósítása kapcsán maximálisan figyelembe vesszük a költséghatékonyság szempontjait: minden beruházás és fejlesztés előzetesen megvizsgálásra kerül ebből a szempontból, és igyekszünk a legmegfelelőbb ár-érték

arányú szolgáltatásokat és eszközöket beszerezni

A másik kiemelt terület a **fenntarthatóság**. A kulcsprojekt minden elemének a tervezése és megvalósítása úgy történik, hogy a létrejövő fejlesztések a későbbiekben alacsony költségből fenntarthatók legyenek, vagy önfenntartóvá váljanak (a civil szférát érintő műveletek többek között ezt célozzák).

Tervezett források

ERFA: 80.000.000

tervezett önerő: 0 Ft

támogatás: 100%

A megvalósítás tervezett időintervalluma

2018.03 – 2020. 09.

A beavatkozási terület/művelet megnevezése

Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés, valamint Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek támogatása

Indoklás, alátámasztás:

1. *Civil szervezetek kapacitás és kompetenciafejlesztési programja*

Gyomaendrődön számos civil szervezet működik, amelyek a helyi társadalom integrációjában és a közösségi élet szervezésében fontos szerepet töltenek be. Ezen szervezetek működésének professzionalizálásához elengedhetetlen a **kapacitásaiknak és kompetenciáiknak a fejlesztése**. Ez jelentős mértékben hozzájárul a helyi közösségszervezési programok fenntarthatóságához.

2. *Ifjúsági közösségépítő programok*

A helyi ifjúság rosszul szervezett, települési programok illetve szervezetek alig vannak, amelyek a 15-29 év közötti korosztály igényeire reflektálnának, annak megfelelnek. Kiemelt jelentőségű a helyi fiatalok képzése, közösségi kompetenciáik javítása, a **stratégia fenntarthatósága** szempontjából az ifjúsági közösségek kiemelt jelentőségűek.

3. *Könnnyűzenei műhelyek támogatása (ESZA)*

Helyi szinten számos könnyűzenei együttes működik, a helyi közösségi és kulturális életnek **integráns részét** képezik ezek a csapatok és rendezvények. A helyi fiatalok számára az egyik fontos helyi **identitásépítő** eszköz a zene. A fiatalok helyben tartásának egyik lehetséges eszköze a zenéhez és a zenetanuláshoz kapcsolódó tevékenység.

4. *Színház és táncművészeti programok (ESZA)*

Helyben erős **hagyományai** vannak a táncművészetnek és az amatőr színjátszásnak egyaránt. A helyi közösségből a tánc, a társastánc sok száz főt mozgósít éves szinten. A színjátszási igények kielégítését lehetővé tevő kínálat meglehetősen korlátozott. Fejlesztése igényként felmerült.

5. *Zenei műhelyek támogatása: kórusművészet, nép és műdal csoportok (ESZA)*

Helyi szinten több nép és műdalénekléssel foglalkozó csoport, kórus működik. A helyi közösségi és kulturális életnek **integráns részét** képezik ezek a csoportok és az általuk szervezett rendezvények. A helyi **identitás erősítése** szempontjából ezeknek a csoportoknak a támogatása kiemelt jelentőségű.

6. Képzőművészeti és irodalmi programok (ESZA)

A település több jelentős művész szülőhelye és helyben **aktív irodalmi és képzőművészeti élet** zajlik ma is több helyszínen. A helyi közösség nyitott a rendszeres művészeti programokra, azokon **nagy számban** vesz részt. A helyi civil szervezetek közül többen foglalkoznak ilyen programok szervezésével reflektálva a lakossági igényekre.

Specifikus cél:

A társadalmi tudatosság és a közösségi kompetenciák fejlesztése, A közösségi igényeknek megfelelő művészeti élet fejlesztése

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása

1. Civil szervezetek kapacitás és kompetenciafejlesztési programja

Tartalom: Civil szervezetek kompetenciáit fejlesztő képzések és tréningek szervezése. Civil szervezetek kapacitásfejlesztési programjainak támogatása: konferenciák, workshopok, fórumok, táborok

2. Ifjúsági közösségépítő programok

Tartalom: Fiatalok közösségi és közösségépítési kompetenciáit fejlesztő képzések és tréningek szervezése. Táborok, közösségépítő programok szervezése.

3. Könnyűzenei műhelyek támogatása (ESZA)

Tartalom: Képzések és tréningek, szakmai workshopok, koncertek, nyilvános fellépések, fesztiválok, versenyek szervezése Audiovizuális fejlesztő műhelyek indítása és működtetése. A műhelyeket népszerűsítő helyi kampányok szervezése.

4. Színház és táncművészeti programok (ESZA)

Tartalom: Szakmai képzések és továbbképzések, workshopok, versenyek, fesztiválok, találkozók szervezése és az ezeken való részvétel támogatása, nyilvános előadások szervezése

5. Zenei műhelyek támogatása: kórusművészet, nép és műdal csoportok (ESZA)

Tartalom: nyilvános koncertek, versenyek, fesztiválok, találkozók szervezése és ezeken való részvétel támogatása

6. Képzőművészeti és irodalmi programok (ESZA)

Tartalom: Író-olvasó találkozók, felolvasóestek, kiállítások, ösztöndíjprogramok, performance-ok, művészetpedagógiai rendezvények fesztiválok szervezése és megvalósítása

Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A településen jelenleg nem zajlanak hasonló tematikájú programok. A művelet tudatosan épít civil kezdeményezésre zajló hasonló projektek eredményeire, azokkal összehangoltan, a szinergiákat kihasználva igyekszik céljait megvalósítani.

A településen jelenleg nem zajlanak hasonló tematikájú közpénzből megvalósuló programok. A művelet tudatosan épít a már meglévő helyi kezdeményezésekre, azok eredményeire, és összehangoltan, a szinergiákat kihasználva igyekszik céljait megvalósítani.

A művelet / helyi felhívás célcsoportja

helyi civil szervezetek aktivistái, ifjúság (15-29 év közötti korosztály), időskorúak (55+)
A művészeti tevékenységekben érintett helyi szervezetek/informális csoportok/egyének.

A kiválasztási kritériumok, alapelvek

- A megvalósításhoz szükséges, jogi, szervezeti és humán keretek rendelkezésre állnak
- A tervezett program a megjelölt célcsoportokra és tevékenységekre irányul
- A költségterv figyelmet fordít a költséghatékonyságra és a fenntarthatóságra

Tervezett források

ESZA: 39.958.333 Ft

tervezett önerő: 0 Ft

támogatás: 100%

A megvalósítás tervezett időintervalluma

2018. 06. – 2021.12.

A beavatkozási terület/művelet megnevezése

Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés, valamint Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek infrastruktúrájának fejlesztése

Indoklás, alátámasztás:

- Civil szervezetek közösségépítő feladataihoz kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása*
A helyi civil szervezetek eszközellátottsága rendkívül **rossz**, a szervezetek állandó **forráshiánnyal** küzdenek. A mindennapi működést megkönnyítő kis értékű infrastrukturális beruházások a stratégia fenntarthatóságát erősítik.
- Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése (ERFA)*
A kulcsprojekten túl, helyben számos olyan közösségi tér van, amely **technikai fejlesztésre szorul**. A településszerkezet sajátosságaiból adódóan (Gyoma és Endrőd fizikai elkülönülése) ezek a terek városrészi jelentősége fontos, a helyi közösségi élet központjai. A helyi közösségi terek **elégtelen felszereltségük** miatt nem teljes értékűen alkalmasak valódi közösségi tevékenységek befogadására.
- Könnyűzenei műhelyek infrastruktúrájának kiépítése (ERFA)*
A településen jelenleg az **aktív zenei élet** jellemzően a megfelelő infrastruktúra hiányával küzd. Az elmúlt években ebben az irányban **fejlesztések nem történtek**, gyakran a zeneiskola eszközeit használják, amelyekhez a hozzáférés korlátozott.
- Színház és táncművészeti programok eszközellátottságának javítása (ERFA)*
A helyi színház és táncművészeti programok jelentős **forráshiánnyal** küzdenek. Folyamatos az eszközhiány, az alapszintű fejlesztések is elmaradtak az elmúlt évek során.
- A helyi képzőművészeti és irodalmi programok megvalósításának infrastrukturális fejlesztése (ERFA)*
A helyi képzőművészeti és irodalmi programok megrendezéséhez szükséges infrastruktúra erősen **fejlesztésre szorul**. Az eszközök minden helyszínen elavultak, esztétikailag és gyakorlati szempontból is elégtelenek.

Specifikus cél:
A közösségépítő programok infrastrukturális hátterének megteremtése, A helyi művészeti élet infrastruktúrájának fejlesztése
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása
<ol style="list-style-type: none"> <i>Civil szervezetek közösségépítő feladataihoz kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása</i> Tartalom: Civil szervezetek közösségépítő feladataihoz kapcsolódó kis értékű eszközbeszerzések támogatása <i>Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése (ERFA)</i> Tartalom: hang és fénytechnikai berendezések beszerzése, színpadtechnika fejlesztése, informatikai fejlesztések, <i>Könnyűzenei műhelyek infrastruktúrájának kiépítése (ERFA)</i> Tartalom: Nem beépített hang és fénytechnikai berendezések beszerzése, hangszerek beszerzése, stúdiótechnikai eszközök vásárlása, színpadtechnika fejlesztése <i>Színház és táncművészeti programok eszközellátottságának javítása (ERFA)</i> Tartalom: Eszközbeszerzések, díszlet és fellépő ruhák vásárlása, kreatív kellékek beszerzése <i>A helyi képzőművészeti és irodalmi programok megvalósításának infrastrukturális fejlesztése (ERFA)</i> Tartalom: Kiállításokhoz szükséges infrastruktúra kialakítása (posztamensek, képkeretek stb.), kellékek, dekorációs anyagok beszerzése
Kiegészítő jelleg, lehatárolás
<p>A művelet élesen elkülönül a kulcsprojektben zajló tevékenységektől és fejlesztésektől. A tervezett fejlesztések kiegészítik a többi műveletet, azokban nem nevesített szükségleteket és igényeket elégítve ki.</p> <p>A művelet tudatosan épít a már meglévő helyi infrastruktúrára, annak fejlesztését és működésének javítását szolgálja.</p>
A művelet / helyi felhívás célcsoportja
helyi civil szervezetek aktivistái, ifjúság (15-29 év közötti korosztály), a helyi társadalom aktív tagjai, A művészeti tevékenységekben érintett helyi szervezetek/informális csoportok/egyének. A helyi lakosság egésze.
A kiválasztási kritériumok, alapelvek
<ul style="list-style-type: none"> - A megvalósításhoz szükséges, jogi, szervezeti és humán keretek rendelkezésre állnak - A tervezett program a megjelölt célcsoportokra és tevékenységekre irányul - A költségterv figyelmet fordít a költséghatékonyságra és a fenntarthatóságra - Illeszkedik a stratégia célrendszeréhez
Tervezett források
ERFA: 12.999.999 Ft tervezett önerő: 0 Ft támogatás: 100%
A megvalósítás tervezett időintervalluma
2018. 06. – 2021. 12.

A beavatkozási terület/művelet megnevezése

A helyi hagyományok ápolását támogató, valamint Családi és egészségmegőrző programok

Indoklás, alátámasztás:

1. Kézműves hagyományőrző műhelyek és programok

A művelődési központban működő hagyományőrző műhelyek mellett a településen számos független csoport is létezik. Ezek a műhelyek több **generációt aktivizálnak**, a helyi identitás szempontjából fontos hagyományőrző tevékenységekbe vonva be őket. A közös **helyi identitás** erősítése okán válik fontossá tevékenységük és programjaik támogatása

2. „Helyi étel – helyi élet” – helyi gasztronómiai hagyományőrzés

A gasztronómiai kultúra a helyi identitás **integráns** részét képezi. A gasztronómiai hagyományőrző rendezvények a település legnagyobb tömeget, szinte **a teljes helyi közösséget** megmozgató programjai. A kisebb közösségek szintjén is a lokális gasztronómiai versenyek és programok **fontos szerepet töltenek be** a közösségépítésben.

3. Nemzetiségi hagyományőrzés támogatása

Helyi szinten **jelentős a nemzetiségek aránya**: a német és a roma közösségnek is saját önkormányzata van. Kiemelt fontosságú az, hogy a nemzetiségi közösségek hagyományőrző programjai megfelelő támogatást kapjanak, mivel ez mélyíti a **többségi társadalom befogadását**, segíti a kultúrák között párbeszédet, támogatja a helyi identitást.

4. Hagyományőrző táncművészeti programok

A néptánc (itt fontos megemlíteni a roma hagyományőrzőket is) a helyi közösség életének **fontos szereplője**: generációk vettek részt aktívan egy-egy csoportban. Emiatt a hagyományőrző táncművészet társadalmi **beágyazottsága magas**, ma is jelentős közösségépítő erővel bír, a néptánc programok résztvevőinek száma jelentős.

5. Egészségmegőrző közösségi programok

A helyi igényfelmérésben nagy hangsúly kapott a közösségi egészségmegőrző programok szervezése. Az előregedő helyi társadalomban fontos az **egészségtudatos szemlélet** kialakítása és erősítése, csakúgy igaz ez a fiatalok közösségeire.

6. Közösségi egészségfejlesztő térbútorok használatához kapcsolódó animációs tevékenység

Egészségfejlesztő térbútorok kihelyezése révén **új közösségi terek** jönnek létre a városban, amelyeket korosztály függetlenül birtokba vehetnek a lakosok. Ezeknek az új tereknek a köztudatba kerülését illetve a parkok **népszerűsítését** szolgálják az animációs tevékenységek.

7. Családi programok szervezése az újonnan létrejövő közösségi játszóterekhez kapcsolódóan

A családok számára jelenleg **kevés** célzott program van a településen, amely a közösségépítést szolgálja. A családi programok szervezése révén az újonnan létrejövő terek mellett a már meglévők kihasználtságát is **növelni tudjuk**, új célcsoportot (kisgyerekesek) tudunk bevonni a közösségépítő programokba

Specifikus cél:
A helyi hagyományok megőrzése, A helyi közösség egészségtudatosságának javítása
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kézműves hagyományőrző műhelyek és programok Tartalom: Képzések, bemutatók, szakmai workshopok, kiállítások, fesztiválok szervezése. 2. „Helyi étel – helyi élet” – helyi gasztronómiai hagyományőrzés Tartalom: Gasztronómiai hagyományőrző nagyrendezvények, helyi fesztiválok, városrészi rendezvények, gasztronómiai workshopok szervezése 3. Nemzetiségi hagyományőrzés támogatása Tartalom: Közösségi kulturális programok, rendezvények szervezése. Hagyományőrző csoportok működésének támogatása 4. Hagyományőrző táncművészeti programok Tartalom: Szakmai képzések és továbbképzések, workshopok, versenyek, fesztiválok, találkozók és ezeken való részvétel támogatása. 5. <i>Egészségmegőrző közösségi programok</i> Tartalom: Jóga és meditáció, egészségmegőrző torna, egészségnevelési előadások, felvilágosító programok szervezése 6. <i>Közösségi egészségfejlesztő térbútorok használatához kapcsolódó animációs tevékenység</i> Tartalom: Animációs programok szervezése, egészségfejlesztő-, rekreációs- és sportprogramok megrendezése. rendezése. Edzői tevékenység támogatása 7. <i>Családi programok szervezése az újonnan létrejövő közösségi játszóterekhez kapcsolódóan</i> Tartalom: Programszervezés, animátorok képzése és bevonása, célcsoport-specifikus családi programok megvalósítása
Kiegészítő jelleg, lehatárolás
<p>A tervezett fejlesztés elkülönül a kulcsprojektben megvalósuló hasonló tematikájú programelemtől, azt kiegészíti, így szinergikus egységet képez vele, bevonva további szereplőket reflektálva további felmerülő igényekre.</p> <p>A művelet illeszkedik a településen rendszeresen szervezett egészségmegőrző és rekreációs rendezvényekhez és programokhoz. Kiegészíti a közösségi egészségfejlesztő térbútorok kihelyezése műveletet.</p>
A művelet / helyi felhívás célcsoportja
Helyi nemzetiségi csoportok/A lakosság egésze, Kisgyermekesek/ családosok, fiatal népesség, sportolók
A kiválasztási kritériumok, alapelvek
<ul style="list-style-type: none"> - A megvalósításhoz szükséges, jogi, szervezeti és humán keretek rendelkezésre állnak - A tervezett program a megjelölt célcsoportokra és tevékenységekre irányul - A költségterv figyelmet fordít a költséghatékonyagra és a fenntarthatóságra - Illeszkedik a stratégia célrendszeréhez
Tervezett források
<p>ESZA: 43. 375. 000 Ft</p> <p>tervezett önerő: 0 Ft</p>

támogatás: 100%

A megvalósítás tervezett időintervalluma

2018. 06. – 2021.12.

A beavatkozási terület/művelet megnevezése

A helyi hagyományörzés infrastruktúrájának, valamint a Családi és egészségmegőrző programok infrastruktúrájának fejlesztése

Indoklás, alátámasztás:

- 1. Kézműves hagyományörző műhelyek és programok infrastrukturális fejlesztése*
A helyi hagyományörző műhelyek működéséhez elengedhetetlen az eszközök, alapanyagok beszerzése. Ezen műhelyek működésére **nagy helyi igény** mutatkozik, azonban jellemzően nagyon kis költségvetéssel üzemelnek.
- 2. A helyi gasztronómiai hagyományörzés infrastrukturális feltételeinek kiépítése*
A helyi gasztronómiai hagyományörző rendezvények infrastrukturális háttere **gyengén kiépült**. Nincsenek speciálisan kialakított területek illetve az eszközök is hiányoznak.
- 3. A nemzeti és a nemzetiségi hagyományörzés közösségi tereinek kialakítása*
A nemzetiségi hagyományörzésnek jelenleg jól felszerelt, dedikált terei a településen **korlátozott számban** állnak rendelkezésre. A hagyományápoló szervezetek **gyengén felszereltek**, közösségi tereik felújításra/kiépítésre szorulnak.
- 4. Egészségmegőrző és rekreációs közösségi programok infrastruktúrájának javítása*
A helyi egészségmegőrző és rekreációs közösségi programok **eszközellátottsága gyenge**. A városban számos civil szervezet működik ezen a területen, a **közösségi igény magas**. A művelet a meglévő közösségi igényekre reflektál, elkülönül pl. a sportélet más forrásokból finanszírozott fejlesztéseitől. A fejlesztések fókuszja az ESZA műveleti elem konkrét eszközigényein van.
- 5. Közösségi egészségfejlesztő térbútorok (felnőtt kondipark) kihelyezése*
A településen jelenleg **nincsenek közösségi egészségfejlesztő térbútorok**, azonban az igényfelmérésben jelentős kereslet mutatkozott az ilyeneket tartalmazó parkok kialakítására. A beruházást indokolja továbbá annak **közösségépítő jellege** és az egészségmegőrzésben betöltött szerepe.
- 6. Közösségi játszóterek kialakítása*
Egyes településrészekben **hiányoznak a játszóterek** illetve a közösségi parkok, és ez különösen a kisgyermekes szülők számára jelentkezik hiányosságként. A létrejövő új terek **találkozási helyet** jelenthetnek, a sok esetben izolált kisgyermekes családoknak ezáltal erősíti a társadalmi kohéziót és a közösségi párbeszédet.

Specifikus cél:

Hagyományörző tevékenység támogatása, A helyi közösség egészségének javítása

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása

- 1. Kézműves hagyományörző műhelyek és programok infrastrukturális fejlesztése*
Tartalom: A helyi kézműves és népi iparművészeti hagyományokhoz kapcsolódó csoportos tevékenységek eszközigényének támogatása, eszközök és alapanyagok vásárlása.
- 2. A helyi gasztronómiai hagyományörzés infrastrukturális feltételeinek kiépítése*
Tartalom: Gasztronómiai hagyományörző rendezvények helyszínének kialakítása, eszközök beszerzése és a technikai háttér fejlesztése
- 3. A nemzeti és a nemzetiségi hagyományörzés közösségi tereinek kialakítása*

<p>Tartalom: Hagyományőrző tevékenység infrastrukturális feltételeinek kialakítása, eszközbeszerzés, felújítás, térrendezés, technológiai fejlesztések</p> <p>4. <i>Egészségmegőrző és rekreációs közösségi programok infrastruktúrájának javítása</i> Tartalom: Eszközbeszerzések támogatása, felújítások és új terek kialakítása</p> <p>5. <i>Közösségi egészségfejlesztő térbútorok (felnőtt kondipark) kihelyezése</i> Tartalom: Felnőtt kondiparkok létrehozása, egészségfejlesztő térbútorok kihelyezése, területrendezés</p> <p>6. <i>Közösségi játszóterek kialakítása</i> Tartalom: Területrendezés, új szabadtéri közösségi terek létrehozása, új játszóterek létesítése</p>
<p>Kiegészítő jelleg, lehatárolás</p> <p>A tervezett fejlesztés elkülönül a kulcsprojektben megvalósuló hasonló tematikájú művelettől, azt kiegészíti, így szinergikus egységet képez vele, bevonva további szereplőket reflektálva további felmerülő igényekre.</p> <p>A művelet közvetlenül kapcsolódik az egészségmegőrzési célhoz, szinergiákat mutat egyéb közösségi térfejlesztési műveletekkel.</p>
<p>A művelet / helyi felhívás célcsoportja</p> <p>Helyi nemzetiségi csoportok/hagyományőrző csoportok, Kisgyermekesek/ családosok, fiatal népesség, sportolók</p>
<p>A kiválasztási kritériumok, alapelvek</p> <ul style="list-style-type: none"> - A megvalósításhoz szükséges, jogi, szervezeti és humán keretek rendelkezésre állnak - A tervezett program a megjelölt célcsoportokra és tevékenységekre irányul - A költségterv figyelmet fordít a költséghatékonyságra és a fenntarthatóságra - Illeszkedik a stratégia célrendszeréhez
<p>Forrás ütemezése</p> <p>ERFA: 36.166.668 Ft tervezett önerő: 0 Ft támogatás: 100%</p>
<p>A megvalósítás tervezett időintervalluma</p> <p>2018.06. – 2021.12.</p>

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sorszám	Megnevezés	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	Támogatható tevékenységek	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	Támogató Alap (ERFA/ESZA)	Tervezett időintervallum (év, hónap)
1.	(K) A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térre alakítása	Elégtelen infrastrukturális háttér, elavult térszerkezet	Fejlett, modern infrastruktúra	Épület felújítás, közösségi terek kialakítása	Jelenleg a központtal kapcsolatosan nincs benyújtott pályázat, más lokális projektek a kulcsprojekt által lefedett területekhez nem kapcsolódnak.	Időskorúak (55+), a helyi civil szervezetek aktivistái, helyi lakosság egésze	80.000	ERFA	2018. 03. - 2020. 09.
2	Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés, valamint Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek támogatása	A helyi közösség társadalmi tudatosságának és civil kompetenciáinak fejlesztése a stratégia fenntarthatósága érdekében válik szükségessé. Fontos a helyi civil társadalom tevékenységének professzionalizálása és a helyi fiatalok közösségi kompetenciáinak fejlesztése. A helyi fiatalok számára az egyik fontos helyi identitásépítő eszköz a zene. A fiatalok helyben tartásának egyik lehetséges eszköze a zenéhez és a zenetanuláshoz kapcsolódó tevékenység. Helyi szinten több nép és műdalénekléssel foglalkozó csoport, kórus működik. A helyi közösségi és kulturális életnek integráns részét képezik ezek a csoportok és az általuk szervezett	A társadalmi tudatosság és a közösségi kompetenciák fejlesztése A közösségi igényeknek megfelelő művészeti élet fejlesztése	Civil szervezetek kapacitás és kompetenciafejlesztési programja Ifjúsági közösségépítő programok Klasszikus és jazz-zenei hangszeres előadások, kurzusok, táborok Könnyűzenei műhelyek támogatása Színház és táncművészeti programok Zenei műhelyek támogatása: kórusművészet, nép és műdal csoportok Képzőművészeti és irodalmi programok, ifjúsági és felnőtt képzőművészeti táborok, alkotóköri és kurzusok.	A településen jelenleg nem zajlanak hasonló tematikájú programok. A művelet tudatosan épít civil kezdeményezésre zajló hasonló projektek eredményeire, azokkal összehangoltan, a szinergiákat kihasználva igyekszik céljait megvalósítani.	helyi civil szervezetek aktivistái, ifjúság (15-29 év közötti korosztály), időskorúak (55+) A művészet i tevékenységekben érintett helyi szervezetek/informális csoportok/egyének.	39.958	ESZA	2018.06. - 2021.12

		<p>rendezvények.</p> <p>A helyi közösségből a tánc, a társastánc sok száz főt mozgósít éves szinten. A színjátszási igények kielégítését lehetővé tevő kínálat meglehetősen korlátozott. Fejlesztése igényként felmerült.</p> <p>A helyi közösség nyitott a rendszeres művészeti programokra, azokon nagy számban vesz részt.</p>							
3	<p>Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés valamint Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek infrastrukturális fejlesztése</p>	<p>A tervezett programok eszközszükségeivel szükséges tervezni, mivel a megvalósító szervezetek jellemzően forráshiányosak és néhány művelési elem kapcsán jelentkezik eszközigény.</p> <p>A kulcsprojekten túl, helyben számos olyan közösségi tér van, amely technikai fejlesztésre szorul. A településszerkezet sajátosságaiból adódóan (Gyoma és Endrőd fizikai elkülönülése) ezek a terek városrészi jelentősége fontos, a helyi közösségi élet központjai. A településen jelenleg a művészeti élet jellemzően a megfelelő infrastruktúra hiányával küzd. Az elmúlt években ebben az irányban fejlesztések nem történtek, emiatt szükséges a megfelelő infrastruktúra létrehozása.</p>	<p>A közösségépítő programok infrastrukturális hátterének megteremtése</p> <p>A helyi művészeti élet infrastrukturájának fejlesztése</p>	<p>Civil szervezetek közösségépítő feladataihoz kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása</p> <p>Helyi közösségi /kulturális terek technikai, technológiai fejlesztése</p> <p>Könnnyűzenei műhelyek infrastrukturájának kiépítése, Hangszerek és zenei eszközök vásárlása</p> <p>Színház és táncművészeti programok eszközellátottságának javítása</p> <p>A helyi képzőművészeti és irodalmi programok megvalósításának infrastrukturális fejlesztése</p>	<p>A tervezett fejlesztések kiegészítik a többi művelési tevékenység igényeket elégítve ki.</p> <p>A művelési tevékenység tudatosan épít a már meglévő helyi infrastruktúrára, annak fejlesztését és működésének javítását szolgálja.</p>	<p>A művészeti tevékenységekben érintett helyi szervezetek/intézmények</p>	13.000	ERFA	2018. 06 - 2021.12

4	A helyi hagyományok ápolását támogató, valamint Családi és egészségmegőrző programok	Az előregedő helyi társadalomban fontos az egészségtudatos szemlélet kialakítása és erősítése, csakúgy igaz ez a fiatalok közösségeire. A családok számára jelenleg kevés célzott program van a településen, amely a közösségépítést szolgálja. A családi programok szervezése révén az újonnan létrejövő terek mellett a már meglévők kihasználtságát is növelni tudjuk.	A helyi hagyományok megőrzése A helyi közösség egészségtudatosságának javítása	Egészségmegőrző közösségi programok Közösségi egészségfejlesztő térébútorok használatához kapcsolódó animációs tevékenység Családi programok szervezése az újonnan létrejövő közösségi játszóterekhez kapcsolódóan	A tervezett fejlesztés szinergikus egységet képez a kulcsprojekt fejlesztéseivel, bevonva további szereplőket reflektálva további felmerülő igényekre. A művelet illeszkedik a településen rendszeresen szervezett egészségmegőrző és rekreációs rendezvényekhez és programokhoz. Kiegészíti a közösségi egészségfejlesztő térébútorok kihelyezése műveletet.	Helyi nemzetiségi csoportok/A lakosság egésze Kisgyermekesek/családok, fiatal népesség, sportolók	43.375	ESZA	2018.06. - 2021.12
5	A helyi hagyományörzés, valamint Családi és egészségmegőrző programok infrastruktúrájának fejlesztése	A helyi egészségmegőrző és rekreációs közösségi programok eszközellátottsága gyenge. A városban számos civil szervezet működik ezen a területen, a közösségi igény magas. A településen jelenleg nincsenek közösségi egészségfejlesztő térébútorok. Egyes településrészek hiányoznak a játszóterek illetve a közösségi parkok	Hagyományörző tevékenység támogatása A helyi közösség egészségének javítása	Kézműves hagyományörző műhelyek és programok infrastrukturális fejlesztése A helyi gasztronómiai hagyományörzés infrastrukturális feltételeinek kiépítése A nemzeti és a nemzetiségi hagyományörzés közösségi tereinek kialakítása Egészségmegőrző és rekreációs közösségi programok infrastruktúrájának javítása Közösségi	A programelem tudatosan épít a településen jelenleg is folyó szigetszerűen működő tevékenységekre, tudatosan használja azok közösségelérési és szakmai tapasztalatait. A programelem tudatosan épít a településen jelenleg is folyó szigetszerűen működő tevékenységekre. A művelet közvetlenül kapcsolódik az	Helyi nemzetiségi csoportok/hagyományörző csoportok és szervezetek Kisgyermekesek/családok, fiatal népesség, sportolók	36.167	ERFA	2018.06. - 2021.12

				egészségfejlesztő térbútorok (felnőtt kondipark) kihelyezése Közösségi játszóterek kialakítása	egészségmegőrzési célhoz, szinergiákat mutat egyéb közösségi térfejlesztési műveletekkel.				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

6.2 Együttműködések

A Gyomaendrődi Helyi Akciócsoport a következő területeken és szervezetekkel tervez hazai és nemzetközi együttműködések:

1.

Specifikus cél: Lakossági aktivitás növelése a közösségi, kulturális területeken (Swot, Célfa)

Indoklás, alátámasztás:

A helyi szervezetek közösségszervezési **kompetenciái bővítésre szorulnak**. A helyi lakosság aktivizálása érdekében a helyi civil társadalom rejtett erőforrásait kívánjuk kiaknázni, ehhez azonban **szükséges a helyi civil aktivisták képzése/továbbképzése**. Mindezek mellett a tágabb lakossági bevonódást is elő kívánjuk mozdítani, javítva helyi közösséggel való kommunikációt, segítve specifikus célcsoportok bevonását (ifjúság, időskorúak, kisgyermekesek). Az együttműködések célja az, hogy a bevont szervezetek **szakmai segítséget nyújtsanak** a megvalósuló projekt során, megosszák tapasztalataikat, bemutassanak jó gyakorlatokat illetve segítséget nyújtsanak a képzési/fejlesztési elemekben. Szeretnénk a **testvértelepüléseink** (Nagyenyed (Aiud), Pilzno, Ruttka (Vrútky), Schöneck) vonatkozó tapasztalatait is felhasználni illetve hazai és külföldi **közösségszervezéssel foglalkozó szervezetekkel** és műhelyekkel (pl. Közösségfejlesztők Egyesülete, a Civil Kollégium Alapítvány, Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesülete, Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány) felvenni a kapcsolatot az együttműködés reményében.

Az együttműködés tervezett tématerületei: képzések, jó gyakorlatok átadása, tapasztalatcsere-fórum létrehozása, tanácsadás

2.

Specifikus cél: Összehangolt közösségfejlesztési és kulturális tevékenységek kínálatbővítése (Swot, Célfa)

Indoklás, alátámasztás: Kevés a lakosságot nagy létszámban bevonó állandó közösségi program. A közösségi rendezvények szervezése helyben **nem összehangolt**, a kommunikáció elégtelen. Kevés helyben a nemzetiségeket megszólító program. Kevés korosztály-specifikus közösségi program van helyben.

Együttműködések kívánunk kialakítani művészeti/kulturális téren aktív szervezetekkel, akik **szakmai tapasztalataikkal hozzá tudnak járulni** a településünk közösségi és kulturális tevékenységeinek bővítéséhez és színvonalának javításához. A helyi színházi programkínálat bővítése keretében szeretnénk együttműködni a régió színházaival, a békéscsabai Jókai Színházzal és a szolnoki Szigligeti Színházzal. A helyi fesztiválok és közösségi tömegrendezvények szakmai színvonalának javítása érdekében együttműködések tervezünk a Folklórfesztiválok Magyarországi Szövetségével (CIOFF Hungary), a Magyar Fesztivál Szövetséggel, a Magyar Művészeti Fesztiválok Szövetségével és a Magyarországi Gasztronómiai Fesztivál Szövetséggel.

Az együttműködés tervezett tématerületei: jó gyakorlatok átadása, tapasztalatcsere-fórum létrehozása, tanácsadási tevékenység

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A Gyomaendrődi Helyi Akciócsoport **konzorciumi formában** működik. A HACS megalakításánál az alapvető szempont az volt, hogy a helyi köz-, a civil és a vállalkozói

szektor szereplői közül olyan szervezetek alkossanak egy közösséget, akik aktív szerepet vállalnak Gyomaendrőd város közösségi és kulturális életében.

6.3.1 A HACS összetétele

A HACS tagjainak száma nem tekinthető véglegesnek: a helyi köz-, egyházi, civil és vállalkozói szféra szereplői közül a város közösségi és kulturális tevékenységének fejlesztése iránt elkötelezett **további szervezetek és cégek csatlakozására számítunk.**

Az új konzorciumi tagok felvételéről a jelenlegi tagok együttesen döntenek, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy egyik szektor szereplőinek az aránya se haladja meg a 49%-ot.

A HACS legfőbb döntéshozó szerve a **konzorciumi közgyűlés**, amely 3 fős elnökséget választott, amelyben mindhárom szektor képviselői jelen vannak.

Az elnökség tagjai:

1. Dr. Csordás Ádám (Önkormányzati szektor-Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal)
2. Tanács Zoltán (Vállalkozói szektor - BELL CAFFÉ Vendéglátóipari és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság)
3. Weigert László (civil szektor - Körösmenti Néptáncegyüttes Alapítvány)

Az elnökség tagjai közül, ahogyan az a konzorciumi megállapodásban is, a Gyomaendrődi Helyi Akció Csoport vezetőjének Dr. Csordás Ádámot, Gyomaendrőd jegyzőjét választotta.

A HACS belső szervezeti felépítéséről a 2016. június 28-i ülésén döntött, ahol kijelölte az egyes szervezeti egységek felállításának alapvető szabályait is.

A HACS az alábbi szervezeti egységekkel, összetétellel, valamint feladat és hatáskörökkel kíván működni:

6.4 Szervezeti felépítés és felelősségi körök

Szervezeti egység
HACS KÖZGYŰLÉS
Funkció, szerep
A HACS legfőbb döntéshozó szerve
Feladat és hatáskör
Konzorciumi megállapodás, együttműködési megállapodás elfogadása. Döntést hoz a csatlakozó konzorciumi tagokról Döntést hoz a konzorcium megszüntetéséről Tisztségviselők megválasztása, visszahívása. Éves költségvetés és beszámolók elfogadása. HKFS elfogadása. Stratégiai irányítás.
Összetétel, kiválasztási kritérium
Tagja valamennyi konzorciumi tag. Alapvető szabály az, hogy egyetlen szektor szereplőnek aránya sem haladhatja meg a 49%-ot.

Szervezeti egység

HACS ELNÖKSÉG
Funkció, szerep
A HACS operatív irányító szerve
Feladat és hatáskör
Operatív irányítás Figyelemmel kíséri a HKFS megvalósulását. Szükség esetén kezdeményezi a HKFS módosítását.
Összetétel, kiválasztási kritérium
3 főből áll, a tagjait a HACS közgyűlése választja a konzorcium tagjai közül, ügyelve arra, hogy valamennyi szektor képviseltetve legyen

Szervezeti egység
MUNKASZERVEZET ÉS MUNKASZERVEZETI VEZETŐ
Funkció, szerep
igazgatási és pénzügyi feladatok ellátása
Feladat és hatáskör
<p>A konzorcium napi ügyvitele, a HACS tevékenységének koordinálása, adminisztrációs, titkársági feladatok elvégzése Szervezeti szabályzat, munkaterv, kommunikációs tervek elkészítése A beszámolók előkészítése és azoknak a közgyűlés elé terjesztése; Az éves költségvetés elkészítése és annak a közgyűlés elé terjesztése; A konzorcium alapdokumentumai szerinti szervei megalakításának és a tisztségviselők megválasztásának előkészítése; Térségi animációs tevékenység, projektgenerálás. A munkaszervezethez beérkező projektötletek pályázattá érlelésének segítése, a potenciális pályázók segítése a pályázatok összeállításában és az elszámolásokban. Monitoring, értékelés. Projektmenedzsmenti feladatok ellátása. Időközi és záró kifizetési kérelmek összeállítása, beszámolók elkészítése</p> <p><i>A Hivatal szervezeti egységén belül a Munkaszervezet vezetőjének kiemelt feladatai:</i></p> <p>Szakmailag irányítja a munkaszervezet tevékenységét. Felelős a HKFS hatékony megvalósításáért, a munkaszervezet napi működtetéséért. Felterjeszti a pályázatokat döntésre, részt vesz a munkaszervezet feladatainak ellátásában. Beszámolási kötelezettsége van az elnök felé.</p>
Összetétel, kiválasztási kritérium
<p>A Munkaszervezet a HACS tagegysége. A Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal szervezeti egységén belül a CLLD munkaszervezet vezetője nem lehet a HACS elnöke. A munkaszervezeti feladatokat a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal belső szervezeti egysége látja el (Településfejlesztési osztály) a feladatot.</p>

Szervezeti egység

Felhívás Előkészítő Munkacsoport
Funkció, szerep
pályázati előkészítés
Feladat és hatáskör
A HKFS keretében kiírandó pályázatok előkészítése
Összetétel, kiválasztási kritérium
<p>A FEMCS a helyi felhívások szakmai tartalmának meghatározásában résztvevő szakmai-javaslattevő testület. Egy FEMCS egy vagy több helyi felhívás előkészítéséért is felelős lehet. Összehívásának, feladatainak és működésének részletezését a FEMCS ügyrend tartalmazza.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A FEMCS titkársági feladatait a HACS munkaszervezete látja el <ol style="list-style-type: none"> a) összehívja a FEMCS üléseket és a meghívóval együtt kiküldi a helyi felhívás tervezetét; b) a munkacsoport üléseken elhangzottakról emlékeztetőt készít; c) elvégzi a munkacsoport ülésen elfogadott javaslatok átvezetését a helyi felhívás tervezeten; d) javaslatot tesz a helyi felhívás és dokumentumainak végleges formájára, tartalmára. 2) A FEMCS állandó tanácskozási joggal rendelkező meghívottja az IH képviselője és a HACS elnöke, aki <ol style="list-style-type: none"> a) gondoskodik a helyi felhívás szabályosságának felügyeletéről; b) tájékoztatja a FEMCS tagokat a minden felhívást érintő általános szempontokról, információkról; c) konzultációs lehetőséget biztosít a FEMCS tagok számára. 3) A FEMCS tagok: <ol style="list-style-type: none"> a) a munkaszervezet vezetője a FEMCS állandó tagja b) szakmailag támogatják a helyi felhívások kialakítását: véleményeznek, javaslatot tesznek, gondoskodnak a minőségbiztosításról, szükség szerint elkészítik a felhívás adott részeinek első változatát c) határidőre véleményezik a FEMCS ülések emlékeztetőit.

Szervezeti egység
HELYI BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG
Funkció, szerep
döntés-előkészítő tevékenység
Feladat és hatáskör
A HKFS keretében támogatható projektek kiválasztása
Összetétel, kiválasztási kritérium
<p>A Helyi Bíráló Bizottság 3 főből áll. A HBB tagjait a HACS konzorciumi tagsága választja. A HACS elnöke nem lehet tagja a HBB-nak. A HBB tagságának szektorális</p>

megoszlása: 1-1 fő a civil és közsféra szereplőiből, 1 fő a vállalkozói szektorhoz tartozó tagokból. A HBB minden tagja 1 szavazattal rendelkezik. Az 3 tag egyike tölti be a Bizottság elnökének pozícióját. A HBB akkor határozatképes, ha mind az 3 tag jelen van. A hiányzó tagok helyettesítésére (távollét illetve összeférhetetlenség esetén) 1-1 póttagot választanak, mindhárom szektorból. Póttag csak a saját szektorába tartozó tagot helyettesíthet, hogy a HBB-ban meghatározott arányok ne módosuljanak.

A tagok kiválasztásánál figyelemmel kell lenni a HACS-nak, hogy olyan konzorciumi partner képviselőjét válassza, akik megfelelően reprezentálják a helyi társadalom sokféleségét (pl. a HKFS célcsoportjait, a hátrányos helyzetű csoportokat, időskorúakat, nőket stb.).

A kiválasztásnál kiemelt figyelmet kell fordítani az összeférhetetlenségi szabályokra: a HBB tagja nem vehet részt saját szervezete pályázatának bírálatában, illetve olyan pályázat bírálatában, amelyben közeli hozzátartozója érintett.

6.4.1 Döntéshozatali folyamatok

A HACS Közgyűlése, mint legfőbb döntéshozó szerv az **egy tag egy szavazat elve** alapján hozza döntéseit. Határozatképességéhez **a tagok több, mint felének** jelenléte és a döntések elfogadásához a jelenlevők, több mint felének támogató szavazata szükséges. A Konzorciumi Közgyűlés által kiválasztott és pontszám szerint rangsorolt Támogatási Kérelmek (TK) kerülnek megküldésre az IH-nak ellenőrzésre.

Az Elnökség **képviselőtére az Elnök**, akadályoztatása esetén az Alelnök jogosult. Az elnök szervezi az Elnökség és a Közgyűlés munkáját, intézkedik a hatáskörébe utalt ügyekben, gondoskodik a határozatok végrehajtásáról. Az Elnökség az egy tag egy szavazat elve alapján hozza döntéseit. Határozatképességéhez a tagok több, mint felének jelenléte és a döntések elfogadásához a jelenlevők, több mint felének támogató szavazata szükséges.

A HACS döntéseit a **HBB készíti elő**, azaz a HBB 3 tagja végzi a projektervek kiválasztását.

A Helyi Bíráló Bizottság feladata a HKFS keretében támogatható projektek kiválasztása. Részletes hatásköreit és működési rendjét az Ügyrend tartalmazza, melyet az Irányító Hatóság fogad el.

A Munkaszervezet munkáját a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatalon belül a CLLD munkaszervezet vezető irányítja. A munkaszervezet munkatársai tevékenységüket **foglalkoztatási vagy megbízási jogviszony** keretében látják el. A munkáltatói jogkört, mint a munkaszervezeti feladatokat ellátó szervezet vezetője **Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal vezetője** látja el. A Munkaszervezet feladatainak ellátásába a kapacitási szükségletekhez igazodóan és a szükséges szakértelem biztosítása érdekében megbízási jelleggel is foglalkoztatható szakember.

Az eljárási keretek további részletei a HACS Működési szabályzatában kerülnek részletesen kifejtésre.

6.4.2 Kapacitás

A munkaszervezeti feladatokat ellátó **Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal** belső szervezeti egységével (Településfejlesztési osztály) biztosítja a Munkaszervezetet. A munkaszervezet vezetőnek több éves szakmai tapasztalattal kell rendelkeznie a helyi közösségfejlesztés és/vagy gazdaságfejlesztés területén és több éves projektmegvalósításban szerzett szakmai tapasztalattal kell bírnia. A munkaszervezet vezető kiválasztásánál előnyt jelent a térség vagy helyismeret.

A munkaszervezet munkatársainak több éves szakmai tapasztalattal kell rendelkezniük helyi közösségfejlesztés vagy kulturális szolgáltatások szervezése vagy helyi gazdaságfejlesztés területén vagy európai/ hazai forrású projektek megvalósításában és elszámolásában szerzett gyakorlattal kell rendelkezniük. A kiválasztásánál előnyt jelent a térségi vagy helyismeret.

A Munkaszervezetben a tervek szerint 1 fő főállásban és több fő megbízási jellegű foglalkoztatási jogviszonyban kerül foglalkoztatásra.

6.4.3 A működés fizikai feltételei

A HACS működését biztosító feltételeket a HACS vezető partnere Gyomaendrőd Város Önkormányzata biztosítja a HACS ülések helyszínének rendelkezésre bocsátásával.

A Munkaszervezet a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatalban kap helyet, külön irodai helyiségeket. A Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatalban rendelkezésre álló infrastrukturális feltételek biztosítják a Munkaszervezet működésének fizikai feltételének rendelkezésre állását.

6.4.4 A működés költségei

Elszámolható költség megnevezése	Összeg
Projektelőkészítés költségei	10160000
<i>Előzetes tanulmányok, engedélyeztetési dokumentumok költsége</i>	<i>10160000</i>
HKFS készítése	1905000
Egyéb szükséges háttér tanulmányok, szakvélemények	8255000
Szükségletfelmérés, előzetes igényfelmérés	0
Szakértői hálózatépítés, szakértői műhelymunka	0
Társadalmi partnerek, érintettek bevonásával kapcsolatos költségek	0
<i>Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség</i>	<i>0</i>
Előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás	0
<i>Közbeszerzés költsége</i>	<i>0</i>
Közbeszerzési szakértő díja	0
Közbeszerzési eljárás díja	0
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei	9537200
<i>Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége</i>	<i>4400000</i>
<i>Egyéb szakértői szolgáltatás költségei</i>	<i>4400000</i>
Felmérések, kimutatások, kutatások, tanulmányok készítése	4400000
<i>Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei</i>	<i>636800</i>

Marketingeszközök fejlesztése	0
Rendezvény szervezés	636800
Egyéb marketingkommunikációs tevékenység	
<i>Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége</i>	<i>100400</i>
Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége	100400
<i>Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj</i>	<i>0</i>
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj	0
<i>Egyéb szolgáltatási költségek</i>	<i>0</i>
Biztosítékok, jogi, közjegyzői, bankköltségek	0
Hatósági igazgatási, szolgáltatási díjak, illetékek	0
Vagyonbiztosítás díja	0
Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei	16053658
Munkabér	13568704
Járulék	2484954
Egyéb személyi kifizetések	0
Útiköltség, kiküldetési költség	0
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek	1749142
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek	0
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó anyagköltség	1749142
Általános rezsiköltség	0
Általános rezsiköltség	0
Mindösszesen	37500000

6.5 Kommunikációs terv

A helyi közösségi fejlesztési stratégia megvalósítása nem lehet sikeres **hatékony tájékoztatás, tudatos kommunikáció**, jól megfogalmazott üzenetek és azok célcsoportokhoz történő eljuttatása nélkül.

Ehhez pontosan előkészített és megtervezett, hosszútávon ható, helyi szinten **integrált kommunikációs tevékenységek** szükségesek. A különböző célcsoportok irányába a projekt kezdetétől folyamatos kommunikációt kell biztosítani. Alapfeltétel a **folyamatos interakció**: a kommunikációnak nemcsak a HACS részéről kell kiindulnia, hanem a célcsoportok felől jövő kommunikációt is be kell fogadni (vagyis kétirányú információáramlást kell megvalósítani). A kommunikációért felelős projektgazda jelen támogatási kérelem megvalósítása alatt is érvényesíti a hatványozott kommunikáció elvét: a célcsoportokat véleményvezérekre, az egyes célcsoportok meghatározott szereplőire koncentrálva éri el, de fontos a média közvetítő szerepe is.

A célcsoport meghatározása

A kommunikáció sikerét szolgálja a külső és a belső kommunikációs tevékenységek, majd ennek megfelelően a **külső és belső kommunikációs célcsoportok** lehatárolása és önálló kezelése (a célcsoportok és az alkalmazott eszközök között természetesen lehet átfedés is). A projekt belső kommunikációs célcsoportját a fejlesztésben érintettek köre, tehát elsősorban a konzorciumi partnerek (HACS tagok), majd a megvalósítás a projektben aktívan közreműködők jelentik. A belső célcsoportok kommunikációs igénye elsősorban a projekttel kapcsolatos tájékoztatásra, a szakmai és pénzügyi előrehaladás helyzetére terjed ki. Az időszakos megbeszélések, projekttalálkozók beszámolóit, belső hírlevelek, tájékoztató kiadványok, előrehaladási jelentések mind hatékony kommunikációs formák lehetnek esetükben.

A **projekt külső kommunikációs célcsoportját** a helyi közösségi fejlesztési stratégiával érintett célcsoportok alkotják. Ezen belül is meghatározható közvetlen és közvetett célcsoport.

- A gyomaendródi lakosság (közvetett)
- Civil szervezetek (közvetlen)
- Vállalkozások (közvetett)
- Önkormányzat (közvetlen)

Kommunikációs eszközök, tevékenységek

A külső célcsoportok számára tervezett tevékenységekhez és a célokhoz illeszkedő kommunikációs eszközök és csatornák az alábbiak (melyek tartalmazzák a kötelező kommunikációs elemeket is)

- Kommunikációs terv készítése
- A korábban megvalósított hasonló projektek tapasztalatait, valamint a célcsoportok igényeit figyelembe véve a projektmegvalósítás alatt az egyik leghatásosabb kommunikációs eszköz a **személyes, folyamatos kapcsolattartás**, mivel az infokommunikációs technológiákhoz való hozzáférés (illetve azok hatékony alkalmazása) a hátrányos helyzetűek körében nehézkes. A személyes kapcsolattartás helyszínét a HACS iroda biztosítja majd.
- A célcsoportok, illetve a fejlesztésben érintettek **folyamatos tájékoztatása**, a programmal kapcsolatos információk naprakész megjelenítése érdekében honlap kerül létrehozásra. A honlap mellett Facebook oldal is indul.

- A felhívások megjelenéséhez **egyedi marketing kampányok** és akciók is kapcsolódnak majd
- Nyilvános sajtóesemény szervezése a projekt indításáról és zárásáról
- Sajtómegjelenések összegyűjtése
- Fotódokumentáció készítése
- Megállító táblák elkészítése és kihelyezése

A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés bemutatása

A keletkező dokumentumokhoz való nyílt hozzáférést a honlap, a Facebook oldal valamint a hírlevél rendszer biztosítja. A HACS munkaszervezet iroda dolgozói nyitottak a személyes megkeresésekre és bárki számára felvilágosítást fognak nyújtani a HACS működéséről és a stratégia megvalósításáról.

A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és humán kapacitás bemutatása

A kommunikációs tevékenység bizonyos részét a HACS iroda dolgozói végzik majd. Az ő feladatuk lesz a weboldal valamint a Facebook oldal naprakész információkkal való ellátása, a hírlevél rendszer működtetése, a projekttel kapcsolatos tájékoztatások megtétele valamint a fotódokumentáció készítése.

Az eseti jellegű marketing feladatokra és kampányokra kommunikációs szakértő bevonását tervezzük.

Feladatok A projekt előkészítő szakasza (1–4.) A projekt megvalósítási szakasza (5–9.) A projekt megvalósítását követő szakasz (10–14.)		Igen	Nem
1	Kommunikációs terv készítése		x
2	Nyomtatott tájékoztatók (brosúrák, szórólapok, stb.) elkészítése és lakossági terjesztése		x
3	A kedvezményezett működő honlapján a projekthez kapcsolódó tájékoztató (esetleg aloldal) megjelenítése és folyamatos frissítése a projekt fizikai zárásáig	x	
4	Sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése		x
5	Sajtó nyilvános események szervezése (ünnepélyes eseményekhez, pl. alapkövetétel, egyes beruházási fázisok befejezése, átadások, képzés zárása, stb.)		x
6	A beruházás helyszínén „A”, „B” vagy „C” típusú tábla elkészítése és elhelyezése	x	
7	Médiamegjelenés vásárlása a projekthez kapcsolódóan		x
8	Kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése	x	
9	Sajtó-nyilvános ünnepélyes projektátadó rendezvény szervezése		x
10	Sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése		x
11	Eredménykommunikációs információs anyagok, kiadványok készítése		x
12	TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal	x	
13	A beruházás helyszínén „D” típusú tábla elkészítése és		x

6.6 Monitoring és értékelési terv

A stratégia megvalósítása során kétfajta monitoring kerül alkalmazásra.

- a) A munkaszervezet meghatározott időszakonként (félévente, összesen 5 alkalommal) végzi el a monitoring tevékenységet. A vizsgálat sorozat a HACSBan érintett szervezetek képviselőinek, vezetőinek információval való ellátása mellett, a **projekt kockázatainak csökkentését szolgálja**, lehetőséget biztosít az esetleg szükségessé váló **válságkezelésre**.
- b) A másik monitoring **külső szakértők** által kerül elvégzésre. A stratégia önértékelési módszere az elért eredmények illetve fejlesztések **interszubjektív elemzése** lesz. Az interszubjektív módszerének a lényege, hogy külső, független szakértők bevonásával fogjuk értékelni a projekt előrehaladását, és évente egy értékelő ülésen elkészítünk egy összegző jelentést. Az interszubjektív monitoring munkacsoport tagjainak legalább 50%-a külsős lesz, megfelelő monitoring tapasztalattal.

Az önértékelés folyamatát nagyban segíteni fogja, hogy a projekt folyamán fellépő megvalósítási problémákat minden esetben **dokumentálni fogjuk**, és ezeket a jegyzőkönyveket is eljuttatjuk az értékelők számára. Ezen minőségbiztosítási módszer célja, hogy a stratégia megvalósítása zavartalan legyen, az eredményei pedig megfeleljenek a kitűzött céloknak.

Monitoring tevékenység tartalma

A monitoring tevékenység fő célja, hogy rendszeres, standard, gyorsan áttekinthető információkat szolgáltatson a HACSB számára a stratégia végrehajtásának előrehaladásáról. A monitoring jelentéseket a HACSB munkaszervezet készíti el félévente, és ezeket az Éves Monitoring Jelentés elkészítéséhez az interszubjektív monitoring munkacsoport rendelkezésére bocsájtja.

A monitoring jelentések tartalma

1) A pályázati kiírások előrehaladása

- pályázati kiírások vizsgálata
- beérkezett pályázatok száma, ezek szektorális és területi megoszlása
- megvalósult technológiai fejlesztések
- megvalósult infrastrukturális fejlesztések
- megvalósult programok

2) Indikátorok felülvizsgálata

- a stratégia indikátorainak teljesülése
- az egyes műveletek indikátorainak alakulása
- a tényértékek összevetése a tervekkel

3) A munkaszervezet működésének vizsgálata

- kommunikációs stratégia működése
- célkitűzések teljesülése
- szervezeti működés és hatékonyság ellenőrzése

Az indikátorok nyomonkövetése

A HKFS indikátorait a projektgazdák által megvalósított fejlesztések kimenetei és eredményei adják meg: a HACSB Munkaszervezete a projektgazdák előrehaladási

jelentései alapján összegyűjtött outputokat összegzi stratégiai szinten, és veti össze a HKFS-ben meghatározott mérőszámokkal.

Indikátor megnevezése	Adatforrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma	FAIR	félévente
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma	FAIR	félévente
Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	FAIR	félévente
Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	FAIR	félévente
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	IH	félévente
A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya ⁶	központilag kialakított módszertan alapján	félévente
A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	központilag kialakított módszertan alapján	félévente
A közösségi programokba bevont lakosok száma	Kedvezményezettek beszámolóí (eredmény indikátorok összesítése)	félévente
Megvalósított közösségi programok száma	Kedvezményezettek beszámolóí (eredmény indikátorok összesítése)	félévente
Együttműködési megállapodások száma	Kedvezményezettek beszámolóí (eredmény indikátorok összesítése)	félévente
Szervezeti egyeztető fórumok	Kedvezményezettek beszámolóí (eredmény indikátorok összesítése)	félévente
Létrejövő új közösségi terek	Kedvezményezettek beszámolóí (eredmény indikátorok összesítése)	félévente

6.6.1 Kockázatelemzés

Annak érdekében, hogy a stratégia megvalósítása ne ütközzön fennakadásokba, a stratégiaalkotás során azonosítottuk azokat a releváns kockázatokat, melyek különböző területeken, különböző bekövetkezési valószínűséggel (alacsony, közepes vagy magas) befolyásolhatják a stratégia megvalósulását. A kockázatelemzés célja ezen túl, hogy megbecsüljük a bekövetkezésük valószínűségét és a hatásuk nagyságát. A kockázat elemzés során az alábbi típusú kockázatokat vettük számba:

- műszaki kockázatok (kivitelezés kockázatai, nem megfelelő előkészítés, technikai károk, stb.);
- társadalmi kockázatok (lakossági ellenállás, közvélemény stb.);
- jogi kockázatok (kapcsolódó jogszabályi környezet, szabványok változása, kibocsátási határértékek változása, stb.);
- pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági kockázatok
- intézményi szempont (új szereplők belépése a folyamatba, közbeszerzés, közigazgatási átalakítás hatásai stb.)

A kockázatkezelés elveit és a HKFS céljait figyelembe véve bemutatjuk az előkészítés során rendelkezésre álló információk alapján a megvalósítás során felmerülő esetleges kockázatokat, azok típusát, bekövetkezési valószínűségének, negatív hatásának mértékét, illetve a kezelésükre adható válaszokat a program tevékenységeinek fókuszpontjaihoz igazodva.

Kockázat megnevezése	Kockázat típusa	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Kockázatkezelési beavatkozások
A kivitelezők nem megfelelő kiválasztása	Műszaki	Kis	Nagy	A vállalkozók referenciáinak részletes és körültekintő vizsgálata, az időre történő szállítás ellenőrzése.
A rossz időjárási viszonyok miatt elcsúsznak a kivitelezések.	Műszaki	Kis	Nagy	A beruházások időbeli ütemezésének és tervezésének figyelemmel kísérése.
Jogszáabályi környezet megváltozik	Jogi	Közepes	Közepes	Az esetlegesen érintett területek (pl. közbeszerzés) figyelemmel kísérése. Az érintett eljárások gyors lefolytatása.
Az engedélyeztetési eljárás elhúzódása	Jogi	Közepes	Nagy	Az ütemezés progresszív tervezése, a hatóságokkal való folyamatos kommunikáció, a szakmai anyagok megfelelő elkészítése
A beruházásokat nem támogatja a helyi lakosság	Társadalmi	Kis	Közepes	Kommunikációs stratégia kialakítása, folyamatos párbeszéd fenntartása, mediáció igénybevétele
A projektekbe bevont célcsoport inaktivitása, motiválatlansága	Társadalmi	Kis	Nagy	A célcsoport igényeinek folyamatos monitoringja, a helyi „véleményvezérek” megnyerése, progresszív tervezés
Előre nem tervezett pótmunkák felmerülése	Kivitelezési/ pénzügyi	Kis	Közepes	Tartalékok betervezése a költségvetésbe, folyamatos minőségellenőrzés
A tervezett projektek megvalósítási költsége meghaladja a tervezett mértéket	Pénzügyi	Közepes	Közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékok képzése
A megvalósításhoz szükséges helyi szakemberek hiánya	Humán erőforrás	Közepes	Kritikus	A meglévő helyi humán állomány továbbképzése, külső tanácsadók bevonása

6.7 Horizontális célok

A stratégia megvalósítása során kiemelt figyelmet kapnak a horizontális célok, ezek érvényesülését minden művelet és kiírt pályázat esetében megköveteljük és figyelemmel követjük.

6.7.1 Esélyegyenlőség

A HKFS megalkotása és végrehajtása során az esélyegyenlőséget alapvetően a **nyilvánosság teljes biztosításával** érjük el. Ez a tervezés egész folyamata alatt biztosított volt a különböző kommunikációs eszközökön, tevékenységeken keresztül. Külön kiemelt figyelmet fordítottunk a hátrányos helyzetű célcsoportok képviselőire, akiket bevontunk a tervezési folyamat különböző szintjein, (interjúk, műhelymunka, fórum) így az Gyomaendrődi **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** képviselőivel történt személyes konzultációban is kitértünk a hátrányos helyzetű célcsoport szükségleteire, bevonási lehetőségeire a programba.

A tervezés során figyelembe vettük Gyomaendrőd **helyi esélyegyenlőségi programját** és az ott megfogalmazott problémákat és intézkedési terv elemeket is, továbbá a fejlesztési célokat összehangoltuk ezen célkitűzésekkel.

Stratégiánkban specifikus célként került megfogalmazásra a partnerségek ösztönzése és a helyi érzékenység növelése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése.

A projekt megvalósítása során, a tényleges vállalásaink esetén olyan konkrét cselekvéseket határoztunk meg, melyek teljesítése szervezeti keretek és lehetőségek mellett valóban realizálható.

Ennek érdekében a civil szervezetek számára tervezett intézkedés esetén magasabb összegre pályázhatnak azok, akik esélyegyenlőségi csoportok (pl. helyi romák, időskorúak, kisgyermekesek) segítségét, támogatását látják el, igazolható módon.

Terveink között szerepel továbbá a **helyi érzékenység** növelése érdekében műhelymunkák, kiscsoportos egyeztetések szervezése, ahol az érintettek, a velük foglalkozó szakemberek, civil szervezetek képviselői vitathatják meg a hátrányos helyzetű csoportok sajátos problémáit, esélyegyenlőségük megteremtésének lehetőségeit, a kialakult jó gyakorlatokat és azok adaptálásának módjait.

A stratégia megvalósítása során az esélyegyenlőség biztosítását folyamatosan **nyomon kísérjük** és vállaljuk, hogy a beszámolóiban számot adunk ezen eredményekről is.

Az infrastrukturális fejlesztések során a fejlesztésre kerülő épületekben akadálymentesítést hajtunk végre, továbbá a létrejövő közösségi terek használatakor kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a hátrányos helyzetűek is tudják használni.

Programjaink megvalósítása során **önkéntes** fiatalokat alkalmazunk, amely egyrészt megismerteti velük ezt a részvételi formát, másrészt gyakorlati tapasztalatszerzést biztosít számukra. Mindezt közösségi munkán keresztül: célt, feladatot és lehetőséget mutatva számukra.

Az esélyegyenlőség folyamatos fenntartásáról és érvényesüléséről az évente készülő **monitoring jelentésekben** számolunk be, ahol indikátorként az alábbi adatok jelennek meg:

- a programba bevont hátrányos helyzetűek száma
- a programba bevont munkanélküliek száma

A HACS iroda munkatársai közül egy fő *esélyegyenlőségi munkatárs* munkakört is ellát, biztosítva ezáltal a szempontok érvényesülését.

6.7.2 Fenntarthatóság

A helyi közösségi fejlesztési stratégia egyik célja a fenntartható társadalom és közösség támogatása Gyomaendrődön. A fenntartható társadalom alapvető követelményei: a szociális igazságosság, amelynek az alapja a lehetőségekhez való **hozzáférés esélyegyenlőségének** biztosítása, az életminőség javítására való törekvés, a

természeti erőforrások fenntartó használata, a környezetminőség megőrzése. A környezet jó minőségét a fejlesztések közben garantálni kell.

A HACS tagjainak feladata lesz, hogy a stratégia megvalósítása során folyamatosan figyelemmel kísérjék a környezeti követelmények érvényesítését, ebben a működő monitoring rendszer lesz a segítségükre

A helyi közösségi fejlesztési stratégia megvalósítása során a környezeti fenntarthatóság biztosítása és a környezeti szemléletformálás beépül a kiírásra kerülő pályázatok felhívásaiba az alábbiak szerint:

- I. a beruházások során környezettervező szakmérnök bevonása kötelező lesz, akik elvégzi a teljes körű környezeti hatásvizsgálatot és cselekvési programot fogalmaznak meg a károsító hatások csökkentésére. Ennek betartásáról a kedvezményezettek a monitoring rendszeren keresztül szolgáltatnak adatot
- II. minden pályázati felhívásnak része lesz egy - a környezeti fenntarthatóságra vonatkozó - indikátor, amely a következők közül kerül kiválasztásra
 - Fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztáson részt vettek száma - a környezeti szemléletformálás érvényesülése érdekében –
 - Megújuló energia arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül – az infrastrukturális beruházások kapcsán
 - Jobb energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma
 - Önkéntes gondnokság: a működési területen a kulturált, tiszta környezet fenntartásának segítése

A stratégia keretében **több intézkedés is van**, amely a fenntarthatóságot szolgálja, tudásmegosztásokon, képzéseken, szemléletformáló programokon keresztül.

6.8 A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A stratégia során kifejezett figyelmet fordítottunk a hagyományos, **diszfunkcionális közösség és kultúraszervező elemek lehatárolására** a településen. Erre azért volt szükség, hogy a működő jó gyakorlatokat le tudjuk választani az elavult, nem működőképes vagy egyszerűen érdeklődésre már számot nem tartó elemektől. A problémák feltárása során elkülönítettünk néhány olyan elemet, amelyet kitörési pontokként jelöltek meg a helyiek. Ezek voltak

- a) a helyi hagyományok, hagyományőrzés
- b) korosztály-specifikus programszervezés (idősek vagy célzottan a fiatalok)
- c) új célcsoportok bevonása (pl. kisgyermekesek vagy nemzetiségi csoportok)
- d) civil élet fejlesztése
- e) új közösségi terek létrehozása (városrészi fókuszokkal)
- f) sport és egészségfejlesztés
- g) összehangolt programkínálat

A negatívumok közül szinte mindenki a programok és közösségi terek szigetszerű működését jelölte meg, illetve a helyi közösségi programkínálat összehangolatlanágát (kínálati deficitét), a kommunikáció elégtelen voltát. A tervezéshez további támpontokat adó mélyinterjúk és fókuszcsoportok során feltárult a helyi civil társadalom inaktivitásának háttere is (egy központi közösségi tér hiánya, kompetenciák elégtelen

volta, infrastrukturális hiányosságok) valamint a térszerkezetből adódó sajátosságok (a két településrész különállása) amelyek a közösségszerveződést negatívan befolyásolják.

Mindezen elemek számbavételével, a helyi tervezés egy **közösség-alapú újragondolását** végeztük el ebben a stratégiában. Egy statikus kultúra és közösségfelfogás helyére, egy **dinamikus, alulról szerveződő közösségi életet** vizionáltunk, ezért is kap központi szerepet az empowerment (a képessé tétel, a meglévő kapacitások felszabadítása) közösségi tervezésben használt elmélete a képzéseken, kapacitás és kompetenciafejlesztéseken keresztül.

Az eddigi módszerek egy felülről szerveződő közösségi és kultúratervezési modellt követtek, jellemzően nem építve az akár évek alatt radikálisan megváltozó helyi igényekre (pl. az infokommunikációs technológia ugrásszerű fejlődése, átalakuló kultúrafogyasztási szokások, a hagyományos magaskultúra közösségi életből való kiszorulása), elavult közösségelérési módszereket használva.

A stratégia a helyi társadalomban azonosított (cél)csoportok szempontjai és igényei felől közelíti meg a helyi fejlesztéseket, ezáltal egy innovatív szemléletet indít el.

A stratégiánk helyi közösség szempontjából innovatív elemei:

Nem létezett eddig összehangolt programkínálat: A HACS munkaszervezete kiemelt figyelmet fordít a helyi közösségi/kulturális programkínálat összehangolására, központilag kialakított kommunikációs csatornákon keresztül az összes azonosított célcsoportnak eljuttatja a releváns információkat.

Az eddigi intézményrendszeri széttagoltság helyett: Létrejön egy olyan központi multifunkciós tér, amely képes befogadni a helyi civil szervezeteket, önszerveződő művészeti csoportokat, helyben megfelelő infrastrukturális háttérrel biztosítva nekik.

A helyi civilek eddig passzív résztvevői voltak a helyi folyamatoknak: Kapacitás és kompetenciafejlesztési műveleteken keresztül a helyi civil társadalom önszervező erejét növeljük, becsatoljuk őket a helyi közösség fejlesztésébe.

A helyi hagyományörzés izolált kezdeményezésekként létezett csak: integráljuk a hagyományörző műhelyek egy részét a multifunkciós közösségi központba, illetve a telephellyel rendelkező független csoportok helyben működését támogatjuk; dedikált, új közösségi tereket hozunk létre a hagyományörző tevékenységek számára, kampányokat szervezünk a helyi lakosság bevonására egy pozitív, dinamikus arculattal a fiatalabb generációkat is megszólítva.

Nem volt célzottan korosztályi igényekre fókuszáló közösségi programkínálat: Létrejönnek kifejezetten korosztály-specifikus programok, fejlesztések. Új kezdeményezés a zene integratív szerepét használó programelem (könnyűzenei műhelyek) amely a fiatalabb korosztályok bevonását segítik elő, de az idősebb korosztály esetében is megjelennek hasonlóak, például új, egészségmegőrzéshez kapcsolódó közösségi terek és programok (pl. „felnőtt kondipark”)

A helyi közösségi párbeszéd korlátozott volta helyett: Egy hazai és nemzetközi szinten is kibővített tapasztalatcsere fórum és együttműködési hálózat létrehozása a helyi közösség fejlesztése érdekében, találkozók szervezése. A helyi formális és informális csoportok közötti kommunikációs csatornák kiépítése, a szektorközi párbeszéd és együttműködés

Mindezek mellett, a stratégia megvalósítása során kiemelt figyelmet kapnak azok a kezdeményezések és projektötletek, amelyek a meglévő **kapacitásokra építve**, fenntartható és újszerű közösségi tevékenységeket kívánnak meghonosítani.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	A műveletek megnevezése	2017	2018	2019	2020	2021	Összesen	%
1	(K) A Kállai Ferenc Kulturális Központ multifunkciós közösségi térré alakítása			0	80		80	38%
2	Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés, valamint Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek támogatása					39,958	39,958	19%
3	Társadalmi tudatosság és közösségi kompetenciafejlesztés valamint Kulturális és művészeti közösségépítő tevékenységek infrastrukturális fejlesztése					13	13	6%
4	A helyi hagyományok ápolását támogató, valamint Családi és egészségmegőrző programok					43,375	43,375	20%
5	A helyi hagyományőrzés, valamint Családi és egészségmegőrző programok infrastruktúrájának fejlesztése					36167	36,167	17%
	Összesen	0	0		80	132,5	212,5	100%

Ssz.	A műveletek megnevezése	Egyéb forrás						
		2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
	NEM RELEVÁNS							
	Összesen							
	Fejlesztési források összesen							

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Működési és előkészítési költségek	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
HKFS készítése		1,905						1,905
Egyéb szükséges háttér tanulmányok, szakvélemények		8,255						8,255
Közbeszerzési eljárás díja								0
Munkabér		1,3554	5,4216	5,4216	1,3704			13,569
Járulék		0,249	0,996	0,996	0,244			2,485
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó anyagköltség		0,1	0,4	0,4	0,849			1,749

Általános rezsiköltség								0
Animációs költségek								
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége			4,4					4,4
Felmérések, kimutatások, kutatások, tanulmányok készítése			4,4					4,4
Marketingkommunikációs szolgáltatások költsége						0,6368		0,6368
Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége						0,1004		0,1004
Összesen		11,8644	15,6176	6,8176	3,2006	0	0	37,5

Animációs költségek indoklása

Animációs költség megnevezése	Tétel indoklása
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége	A szakmai megvalósítást (stratégia megvalósításához, így a műveletekhez kapcsolódó pályázati kiírások, azok promóciója, pályázat benyújtáshoz kapcsolódó segítő szolgáltatás, bírálatok, monitoring, ellenőrzések) segítő külső szolgáltatások igénybevételeinek költsége.
Felmérések, kimutatások, kutatások, tanulmányok készítése	A stratégiához megvalósításához kapcsolódó féléves jelentésekhez kapcsolódó elégedettségi felmérések lefolytatásának költsége.
Marketingeszközök fejlesztése	A stratégia műveleteit népszerűsítő arculatos promóciós anyagok (hűtőmágnesek, kitűzők, stb.) elkészítésének költsége.
Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége	A kommunikációs tervben vázolt kötelező nyilvánosságra vonatkozó tételek összessége.

A HKFS teljes költségvetése

Nem releváns

Nyilatkozat a HKFS elfogadásáról

A **Gyomaendrődi Helyi Közösség** alapító tagjaiként egyhangúan nyilatkozunk arról, hogy a **Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia** „Gyomaendrődi Helyi Közösség a települési kultúra fejlesztéséért” című dokumentum tartalmát megismertük, az abban foglaltakat elfogadjuk és ezennel felhatalmazzuk a Gyomaendrődi Helyi Közösség képviselőjét Dr. Uhrin Annát, hogy a HKFS-t benyújtsa a TOP-7.1.1-16 kódszámú felhívásra.

Kelt: Gyomaendrőd, 2017. október hó 24. nap

Szervezet neve:	Gyomaendrőd Város Önkormányzata
Képviselő neve:	Toldi Balázs
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Gyomaendrőd Német Nemzetiségi Önkormányzat
Képviselő neve:	Hack Mária
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Gyomaendrőd Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Képviselő neve:	Szécsi Zsolt
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal
Képviselő neve:	Dr. Uhrin Anna
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Kállai Ferenc Kulturális Központ
Képviselő neve:	Weigertné Gubucz Edit
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Szent Antal Népház
Képviselő neve:	Dr. Szonda István
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Határ Győző Városi Könyvtár
Képviselő neve:	Dinyáné Bánfi Ibolya
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Endrődiek Baráti Köre
Képviselő neve:	Traurig Edit
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Gyomai Szülőföld Baráti Kör
Képviselő neve:	Halászné Dr. Balogh Erzsébet
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	GYÜSZ-TE Gyomaendrődi Üdültetési Szövetség Turisztikai Egyesület
Képviselő neve:	Gera Krisztián
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Hallható Hang Alapítvány
Képviselő neve:	Bárkainé Szmola Andrea
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórus Alapítvány
Képviselő neve:	Dinya Livia
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	OMart Kulturális Műhely Egyesület
Képviselő neve:	Molnár Albert
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Körösmenti Táncegyüttes Alapítvány
Képviselő neve:	Weigert László
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Rumba Táncsport Egyesület
Képviselő neve:	Megyeriné Csapó Ildikó
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	BELL CAFFÉ Vendéglátóipari és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
Képviselő neve:	Tanács Zoltán
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Gyomaendrődi Liget Fürdő Nonprofit Kft.
Képviselő neve:	Gera Krisztián
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Rideg Zoltán Vállalkozó
Képviselő neve:	Rideg Zoltán
Képviselő aláírása:	